

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie SEDLÁKOVÁ**

Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**

Název tématu: **Možnosti čerpání finančních prostředků z fondů EU
subjekty územní samosprávy v období 2007 - 2013**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Regionální politika a hospodářská a sociální soudržnost v EU
3. Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU v ČR 2007-2013
4. Společná zemědělská politika EU a její aplikace v ČR
5. Monitoring v rámci ROP NUTS II Severovýchod
6. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Provazníková, R. Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe. Praha: GRADA Publishing, 2007, ISBN 978-80-247-2097-5

Wokoun, R. Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie. Praha: Oeconomica, 2003, ISBN 80-245-0517-7

Odborná periodika:

Veřejná správa

Obec a finance

<http://www.euroskop.cz>

<http://www.mmr.cz>

<http://www.strukturalni-fondy.cz>

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Romana Provazníková, Ph.D.

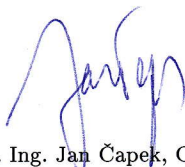
Ústav ekonomie

Datum zadání diplomové práce:

30. října 2007

Termín odevzdání diplomové práce:

26. května 2008

prof. Ing. Jan Čapek, CSc.
děkan

L.S.

prof. RNDr. Bohuslav Sekerka, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 12. listopadu 2007

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

**MOŽNOSTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ
Z FONDŮ EU SUBJEKTY ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY
V OBDOBÍ 2007 – 2013**

Bc. Lucie Sedláková

**Diplomová práce
2008**

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí mé diplomové práce Ing. Romaně Provazníkové, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady a podnětné návrhy, které mi ochotně poskytla v průběhu celého období zpracovávání této práce.

Také bych chtěla poděkovat zaměstnancům Centra evropského projektování v Hradci Králové za spolupráci při tvorbě dotazníku a celé své rodině za jejich pomoc a trpělivost.

SOUHRN

První část práce je věnována regionální politice EU, fondům EU a strategickým programovým dokumentům. Hlavní část práce se zabývá operačními programy ČR na období 2007 – 2013, ze kterých mohou čerpat finanční prostředky územní samosprávné celky. V závěru je provedena analýza dotazníkového šetření zjišťující informovanost obcí o možnostech čerpání finančních prostředků z fondů EU v obcích na území NUTS II Severovýchod.

KLÍČOVÁ SLOVA

regionální politika, fondy EU, tématické operační programy, regionální operační programy, Program rozvoje venkova

TITLE

The possibilities of utilizing of financial resources from the EU funds by municipalities in the period 2007 - 2013

ABSTRACT

The first part of the Theses is devoted to the EU regional policy, EU funds and strategical documents. The main part of the Theses is dealing with the operating programmes of the Czech Republic in the period 2007 - 2013, from which municipal authorities can draw financial resources of EU. At the end is carried out the Analysis of questionnaire survey, which dealing with awareness of the municipalities about the possibilities of drawing of financial resouces from EU funds in municipalities in the area NUTS II North-East.

KEY WORDS

regional policy, EU funds, thematic operation programmes, regional operation programmes, Program of the Country Development

OBSAH:

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	6
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	7
1 ÚVOD	9
2 INTEGRACE DO EVROPSKÉ UNIE	11
3 REGIONÁLNÍ POLITIKA	13
3.1 REGIONÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	13
3.1.1 <i>Historický vývoj regionální politiky</i>	13
3.2 FONDY EU	15
3.2.1 <i>Strukturální fondy (SF)</i>	15
3.2.2 <i>Fond soudržnosti EU (FS)</i>	17
3.3 REGIONY PRO REGIONÁLNÍ POLITIKU	18
3.4 CÍLE REGIONÁLNÍ POLITIKY	19
3.4.1 <i>Cíl konvergence</i>	20
3.4.2 <i>Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost</i>	21
3.4.3 <i>Cíl Evropská územní spolupráce</i>	21
4 STRATEGICKÉ PROGRAMOVÉ DOKUMENTY POLITIKY HSS	23
4.1 STRATEGICKÉ OBECNÉ ZÁSADY SPOLEČENSTVÍ	24
4.2 NÁRODNÍ ROZVOJOVÝ PLÁN (NRP).....	24
4.3 NÁRODNÍ STRATEGICKÝ REFERENČNÍ RÁMEC ČR 2007 - 2013	24
5 OPERAČNÍ PROGRAMY ČR 2007-2013 FINANCOVANÉ ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU A Z FONDU SOUDRŽNOSTI	26
5.1 TEMATICKÉ OPERAČNÍ PROGRAMY	27
5.1.1 <i>Operační program Podnikání a inovace 2007 - 2013</i>	27
5.1.2 <i>Operační program Výzkum a vývoj pro inovace 2007 - 2013</i>	30
5.1.3 <i>Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013</i>	31
5.1.4 <i>Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013</i>	36
5.1.5 <i>Operační program Životní prostředí 2007 - 2013</i>	40
5.1.6 <i>Operační program Doprava 2007 - 2013</i>	50
5.1.7 <i>Integrovaný operační program 2007 - 2013</i>	51
5.2 REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAMY (ROP)	55
5.2.1 <i>Cíle regionálních operačních programů</i>	55
5.2.2 <i>ROP NUTS II Střední Čechy</i>	56
5.2.3 <i>ROP NUTS II Jihozápad</i>	57
5.2.4 <i>ROP NUTS II Severozápad</i>	58
5.2.5 <i>ROP NUTS II Jihovýchod</i>	59
5.2.6 <i>ROP NUTS II Střední Morava</i>	59
5.2.7 <i>ROP NUTS II Moravskoslezsko</i>	60
5.2.8 <i>ROP NUTS II Severovýchod</i>	61

5.3	EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE.....	65
5.3.1	<i>Operační program Přeshraniční spolupráce: Česká republika – Polsko 2007 - 2013</i>	66
6	SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU 2007 - 2013	71
6.1	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA	71
7	MONITORING V RÁMCI NUTS II SEVEROVÝCHOD	77
7.1	NEJVĚTŠÍ PROBLÉMY OBCÍ	78
7.2	PLÁNOVANÉ A PŘIPRAVENÉ PROJEKTY OBCÍ.....	78
7.3	ZNALOST MOŽNOSTÍ ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z FONDŮ EU.....	80
7.4	NOVÉ PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ	81
7.5	DALŠÍ DOTAČNÍ ZDROJE	82
8	ZÁVĚR	83
	LITERATURA	86

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam obrázků:

Obrázek 1: Skladba 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II).....	19
Obrázek 2: Strom cílů ROP SV.....	62

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Jednotlivé úrovně soustavy NUTS.....	18
Tabulka 2: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007-2013	22
Tabulka 3: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007-2013	23
Tabulka 4: Rozdělení a financování operačních programů podle cílů v EU 2007-2013	26
Tabulka 5: Operační program Podnikání a inovace 2007-2013.....	28
Tabulka 6: Operační program Výzkum a vývoj pro inovace 2007-2013.....	31
Tabulka 7: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007-2013	32
Tabulka 8: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007-2013	37
Tabulka 9: Operační program Životní prostředí 2007-2013	42
Tabulka 10: Operační program Doprava 2007-2013	51
Tabulka 11: Integrovaný operační program 2007-2013.....	52
Tabulka 12: Regionální operační program NUTS II Střední Čechy	57
Tabulka 13: Regionální operační program NUTS II Jihozápad.....	58
Tabulka 14: Regionální operační program NUTS II Severozápad	58
Tabulka 15: Regionální operační program NUTS II Jihovýchod	59
Tabulka 16: Regionální operační program NUTS II Střední Morava.....	60
Tabulka 17: Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko.....	60
Tabulka 18: Regionální operační program NUTS II Severovýchod.....	62
Tabulka 19: Přehled celkových alokací pro OP Přeshraniční spolupráce.....	66
Tabulka 20: OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko 2007-2013.....	67
Tabulka 21: Vyplněné dotazníky podle velikosti obce	77
Tabulka 22: Vyhodnocení odpovědí na první otázku z dotazníku.....	78
Tabulka 23: Vyhodnocení odpovědí na druhou otázku z dotazníku	79
Tabulka 24: Vyhodnocení odpovědí na třetí otázku z dotazníku.....	80
Tabulka 25: Vyhodnocení odpovědí na čtvrtou otázku z dotazníku.....	81
Tabulka 26: Vyhodnocení odpovědí na pátou otázku z dotazníku	82

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
CR	Cestovní ruch
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí důchod
HND	Hrubý národní důchod
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
ICT	Informační a komunikační technologie
INTERREG	Program meziregionální spolupráce
IOP	Integrovaný operační program
ISPA	Nástroj předvstupní spolupráce
LAU	Místní samosprávné jednotky
MAS	Místní akční skupina
MSP	Malé a střední podnikání
NNO	Nestátní neziskové organizace
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
OPD	Operační program Doprava
OPLZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPVaVpI	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PL	Polsko
PRV	Program rozvoje venkova
ROP	Regionální operační program
SF	Strukturální fondy
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SWOT	analýza Silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby (metoda analýzy)

SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
ÚP	Úřad práce
VOŠ	Vyšší odborná škola
ŽP	Životní prostředí

1 ÚVOD

Dne 1. 5. 2004 se Česká republika stala plnoprávným členem Evropské unie. Mimo jiné se jí tím otevřela možnost plně se účastnit na společných politikách EU včetně politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Prostřednictvím této politiky usiluje EU o snižování rozdílů v úrovni rozvoje regionů jednotlivých členských zemí. Vzhledem k tomu, že po svém vstupu ČR náleží k méně rozvinutým členským státům EU, otevřela se touto cestou řada možností, jak podpořit všestranný a vyvážený rozvoj vlastního území.

Na základě definovaných cílů a priorit Národního rozvojového plánu České republiky pro období 2007 - 2013 a Národního strategického referenčního rámce připravila Česká republika pro využívání fondů Evropské unie letech 2007 - 2013 celkem 24 operačních programů pro nově koncipované tři Cíle Politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. Na tyto bude mít k dispozici ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti přibližně **26,7 miliard €**, což je zhruba **752,7 miliard Kč** (tedy cca 74 % státního rozpočtu ČR roku 2007). Pro úspěšné čerpání musí náš stát přidat navíc přibližně 132,83 mld. Kč z národních zdrojů na spolufinancování projektů, jelikož Evropská unie financuje maximálně 85 % způsobilých výdajů. Celkově EU vyčlenila v rámci nového sedmiletého období (finanční rámeček) na pomoc chudším regionům 308 miliard eur.

Protože já sama pracuji na obecním úřadě jedné obce (přibližně 1000 obyvatel) v Královéhradeckém kraji, rozhodla jsem se na základě svých zkušeností zjistit, jaké možnosti nové programovací období nabízí **územním samosprávným celkům**, tj. obcím a krajům.

Cílem mé práce bylo vytvořit **stručný a přehledný manuál** pro rychlejší a snazší orientaci v možnostech, které se územní samosprávě od roku 2007 ve financování z fondů EU nabízejí. Jsem přesvědčena, že většině spíše menších obcí by takový manuál mohl pomoci v rozhodnutí, zda vůbec a pro jaký projekt se mají snažit získat dotaci z fondů EU. Případně by mohl podnítit jejich zájem se touto problematikou blíže zajímat.

Ve své práci jsem vycházela především z jednotlivých programových dokumentů, případně jejich dodatků, a vybrala jen ty prioritní osy a oblasti podpory, které jsou určeny krajům či obcím. U nich mě pak zajímalo, kolik je na ně vyčleněno finančních prostředků z fondů EU, co je cílem podpory, které další subjekty o ni mohou žádat a jakým způsobem bude podpora realizována.

Z 24 operačních programů vyhlášených v ČR jsem se zabývala tematickými operačními programy (mimo OP Technická pomoc), regionálními operačními programy a na

ukázkou za všechny OP Přeshraniční spolupráce jsem uvedla OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko. Pro úplnost jsem do své práce zahrнула i společnou zemědělskou politiku, tedy možnost čerpání finančních prostředků z Programu rozvoje venkova, který může být zejména pro obce velmi důležitým zdrojem peněz.

Operačními programy Praha Konkurenceschopnost a Praha Adaptabilita, INTERACT II, ESPON 2013, OP Mezinárodní spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce a ostatními OP Přeshraniční spolupráce jsem se pro jejich specifickou nezabývala.

Součástí práce je kromě přehledu i zhodnocení dotazníkového šetření. Dotazník jsem sestavila ve spolupráci s Centrem evropského projektování v Hradci Králové tak, aby i jim bylo jeho vyhodnocení přínosem, a rozeslala ho starostům obcí na území NUTS II Severovýchod. Cílem průzkumu bylo především zjistit, jak jsou představitelé obcí o možnostech čerpání finančních prostředků z Evropské unie informováni a jak jsou na čerpání těchto dotací připraveni.

2 INTEGRACE DO EVROPSKÉ UNIE

Integraci do EU chápou jako základní východisko, jak vyrovnat výkonnost české ekonomiky s vyspělou tržní ekonomikou především západoevropských zemí a zároveň s nimi vytvářet podmínky pro další růst integrovaných ekonomik na principech, které jsou základním funkčním rysem EU: volný pohyb osob, zboží, služeb, a kapitálu, princip volného podnikání a perspektiva společné měny. Česká republika jako menší či středně velká ekonomika, ležící v geografickém středu Evropy, je svojí polohou i tradicemi přímo předurčena k zapojení do mezinárodních ekonomických integračních uskupení.

Integrace ČR do EU byla oficiálně zahájena dne 1. února 1995, kdy vstoupila v platnost Evropská dohoda. Základními kritérii pro vstup ČR a ostatních nových zemí byla tzv. kodaňská kritéria. Podle nich je pro ekonomickou oblast požadována existence fungujícího tržního hospodářství a schopnost ekonomiky vyrovnat se s konkurenčními tlaky a tržními procesy uvnitř EU. Na tato dvě kritéria se váže splnění řady podmínek analyzovaných u kandidátských zemí v pravidelných ročních zprávách EK o dosaženém pokroku. Totéž hodnocení proběhlo v minulosti i v případě ČR. V předvstupním procesu se ČR proto soustřed'ovala především na strukturální a ekonomické reformy za současného rozvíjení své administrativní kapacity.

Smyslem integrace však není, abychom se rozplynuli v evropském moři a přestali si uvědomovat naši národní identitu. Jejím smyslem je v první řadě využít celého rejstříku příležitostí a výhod, které pro naše firmy, společnosti, spotřebitele, jednotlivce, občany vyplynou nejen z rovnoprávných ekonomických vztahů v rámci evropského trhu bez překážek a bariér.

Integrace má i velmi významný mimoekonomický rozměr. Jeho obsah lze velmi obtížně vymezit beze zbytku. Zahrnuje především politický prvek, sjednocující země s přibližně stejným politickým a názorovým náhledem na budoucnost Evropy, ochotné ve prospěch budoucnosti cosi obětovat. Zahrnuje prvek bezpečnostní a obranný, který vytváří v případě potřeby osvědčený štít, vyplývající ze spolehlivého spojení zúčastněných států, ačkoliv některé z nich projevují odlišný názor k otázce obranné strategie. Zahrnuje prvek sociální, který umožňuje každému občanu žít, pracovat, vzdělávat se, trávit volný čas, uplatňovat svoji mimopracovní aktivitu bez jakýchkoliv zábran kdekoliv v rámci integračního seskupení. Zahrnuje ale i přesně obtížně definovatelný pocit sounáležitosti s ostatními evropskými zeměmi naladěnými „na stejnou strunu“.

Přesto se ozývá spousta hlasů proti. Proti jakékoli integraci, proti EU. Teprve čas nám všem ukáže, zda byl vstup ČR do EU byl skutečným přínosem. Tedy pokud budeme mít, my občané, dostatek pravdivých informací, ze kterých bychom čerpali, a chuť vytvořit si na tuto věc vlastní názor. Přesto už dnes – po necelých čtyřech letech - existuje oblast, ze které můžeme čerpat vlastní občanské názory (nejen ty z médií a od politiků) na prospěšnost či škodlivost integrace Evropské unie. Jde o regionální politiku uvnitř České republiky. Sem patří například podpora regionů s vysokou nezaměstnaností, speciální programy v pohraničí, solidarita při živelné pohromě atd. S tím už má zkušenost snad každý z nás.

3 REGIONÁLNÍ POLITIKA

„Obecně lze regionální politiku definovat např. jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.“¹

Tuto definici lze rozšířit – „regionální politika představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností, respektive které se pokouší napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů: ekonomické růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů.“²

Regionální problémy mohou být způsobeny celou řadou faktorů ekonomické i neekonomické povahy. Jde zejména o relativně nízkou mobilitu pracovní síly a kapitálu, geografická odlehlost, nedostatečné přírodní zdroje, nevyhovující ekonomická struktura regionu, institucionální a psychologické faktory. Tato znevýhodnění se často projevují ve formě sociální slabosti, nekvalitních škol, vyšší nezaměstnanosti a nedostatečné infrastruktury. Koncentrace regionálních problémů do určitých území může vést až ke vzniku regionů s vysokou nezaměstnaností, s nízkou hospodářskou výkonností, se špatnou kvalitou životního prostředí atd.

Proto se v řadě zemí začala uplatňovat **regionální politika**, jejímž hlavním cílem bylo vytvořit předpoklady pro zmírnění či dokonce odstranění neúměrných diferencí v rozvoji jednotlivých regionů.

3.1 Regionální politika Evropské unie

3.1.1 *Historický vývoj regionální politiky*

Za základy regionální politiky lze považovat **Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství z roku 1957**, v níž je zmínka o potřebě podporovat harmonický vývoj uvnitř EHS a zmenšovat rozdíly mezi oblastmi.

Evropské hospodářské společenství bylo v r. 1957 založeno šesti státy – Německem, Francií, Itálií, Belgií, Nizozemím a Lucemburskem, které se v té době nacházely zhruba na

---

¹ Wokoun, René. In Žák, M. a kol.: *Velká ekonomická encyklopedie*. 2. rozšířené vydání. Praha: Linde, 2002, str. 721

² Wokoun, René. *Česká regionální politika v období vstupu do EU*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2003, str. 12

stejně úrovni ekonomické vyspělosti. Tento stav nevyžadoval žádnou společnou regionální politiku. Regionální rozdíly se začaly objevovat teprve v souvislosti s první rozšiřováním členské základy (po roce 1973) a v důsledku krizových období, kdy zpomalovalo tempo hospodářského růstu (sedmdesátá a osmdesátá léta dvacátého století).

V roce 1975 byl založen **Evropský fond regionálního rozvoje** jako nástroj pro nápravu regionálních nerovností, je zřízeno Generální Ředitelství pro regionální politiku a začala se koordinovat regionální politika členských států. Skutečný a zásadní obrat ke komunitární regionální politice však nastal až v osmdesátých letech, kdy se Evropské společenství rozšířilo o země s ekonomickou úrovní hluboko pod průměrem zemí ES (Řecko, Portugalsko, Španělsko), a kdy se Společenství rozhodlo o přechodu k vytváření vnitřního trhu. Regionální politika se stala jednou z priorit Společenství. Regionální politika byla v rámci změn v EU integrována s částí zemědělské a sociální politiky, a proto se od té doby též používá termín **strukturální politika**.

Regionální politika Evropské unie, nazývaná též **politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS)**, je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie. V Aktu o jednotné Evropě z roku 1986 se o regionální politice přímo uvádí: „K podpoře celkového harmonického vývoje Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k posilování své ekonomické a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrností mezi různými regiony a zaostalosti regionů, jimž se dostává nejmenší podpory.“³

V souladu s principem solidarity je v rámci EU na příliš velké rozdíly reagováno odpovídajícími nástroji a finančními zdroji. S tím souvisí přidělování prostředků určených k postupnému vyrovnání ekonomické úrovně členských zemí a k rozvoji regionů v EU. Velký význam tak zaujímá strukturální a regionální politika, jejichž pomocí se Evropská unie i jednotlivé členské státy snaží snížit především rozdíly v životní úrovni mezi regiony a aktivně bojovat s vysokou nezaměstnaností.

Dynamicke účinky členství v EU ve spojení s cílenou regionální politikou mohou přinést dobré výsledky. Jedním z nich je právě postupné zvyšování životní úrovně v chudších

---

³ *Akt o jednotné Evropě*, článek 23 [online]. c2006 [cit. 2007-8-15]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/files/4866/Jednotn__evropejsk__akt.pdf>

zemích. Povzbudivý je v tomto ohledu vývoj např. Irsko, jehož HDP v době přistoupení Irsko k EU v roce 1973 dosahoval 64 % průměru EU, je dnes jedním z nejvyšších v Evropské unii.

Na regionální politiku vynakládá Evropská unie druhou nejvyšší částku svého rozpočtu (nejvíce peněz je určeno na společnou zemědělskou politiku). Hlavním nástrojem strukturální a regionální politiky jsou strukturální fondy EU a Fond soudržnosti (zvaný též Kohezní fond).

3.2 Fondy EU

Fondy EU jsou nástrojem pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie, která má za cíl **snížování rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů a členských států EU a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů**.

Politika HSS je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

3.2.1 Strukturální fondy (SF)

Strukturální fondy EU jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné **regiony** (např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony).

Fungování strukturální politiky EU je postaveno na několika základních principech (princip programování, koncentrace, partnerství, adicionality, monitorování a vyhodnocování, solidarity a subsidiarity), které se odrážejí v programové a právní úpravě celého procesu poskytování pomoci. Tyto principy jsou dále posilovány a rozpracovávány, tak aby byl vytvořen pevný rámec pro co nejsystematičtější a nejefektivnější využívání Strukturálních fondů.

Existují dva strukturální fondy:

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

Byl založen v roce 1975, aby poskytoval finanční podporu programům regionálního rozvoje zaměřeným na nejvíce znevýhodněné regiony. Dodnes je objemem finančních prostředků největším strukturálním fondem. Jeho cílem je pomoci snížit socioekonomickou nerovnováhu mezi regiony zemí Evropské unie. Jeho zdroje se alokují do určitých znevýhodněných regionů podle cílů 1 a 2 strukturálních fondů.

Finanční pomoc z ERDF je hlavně zaměřena na:

- podporu malých a středních podniků,

- prosazování produktivních investic,
- zlepšování infrastruktury,
- pokračování místního rozvoje,
- konečným cílem pomoci ERDF je vytvořit pracovní místa podporou konkurenceschopného a udržitelného rozvoje.

Podporovány jsou **investiční** (infrastrukturní) **projekty**, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.

Evropský sociální fond (ESF)

Byl založen v roce 1960 a je hlavním finančním nástrojem, přes který Evropská unie převádí své cíle strategické politiky zaměstnanosti do praxe. ESF byl založen již Římskou dohodou a je tudíž nejstarším strukturálním fondem, který přes 40 let investuje v partnerství s členskými státy do programů na rozvoj lidských dovedností a pracovního potenciálu.

ESF poskytuje finanční prostředky Evropské unie ve velkém pro programy, které rozvíjejí nebo obnovují zaměstnanost lidí. Zaměřením tohoto úkolu je poskytovat občanům vhodné pracovní dovednosti, ale i rozvíjet jejich schopnosti společenské interakce, čímž se zvyšuje jejich sebedůvěra a schopnost přizpůsobit se trhu práce.

ESF směřuje svou podporu do strategických dlouhodobých programů, které pomáhají regionům po celé Evropě, zvláště těm zaostávajícím, aktualizovat a modernizovat dovednosti pracovní síly a pěstovat podnikatelské iniciativy. To láká do těchto regionů domácí i zahraniční investice, a tím jim pomáhá dosáhnout větší ekonomické konkurenceschopnosti a prosperity.

Členské státy plánují programy spolu s Evropskou komisí a poté se tyto programy realizují prostřednictvím široké škály zajišťujících organizací jak ve veřejném, tak v

soukromém sektoru. Mezi tyto organizace patří národní, regionální a místní úřady, vzdělávání a školící ústavy, dobrovolné organizace a sociální partneři, tj. odbory a závodní výbory, průmyslové a profesní asociace a jednotlivé společnosti.

ESF jedná jako katalyzátor nových přístupů k projektům, spojuje a využívá kombinované zdroje všech zúčastněných. Pěstuje partnerství na mnoha různých úrovních a podněcuje přenos znalostí, sdílení myšlenek a nejlepších zvyků po celé Evropě, čímž zajišťuje, že nejučinnější nová řešení budou začleněna do hlavních politik.

Podporovány jsou **neinvestiční** (neinfrastrukturní) **projekty**, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.⁴

3.2.2 *Fond soudržnosti EU (FS)*

Je doplňkovým fondem, nikoli strukturálním. Jeho cílem je posílit hospodářskou a sociální soudržnost. Má poskytovat peníze na projekty životního prostředí a infrastrukturu - transevropské dopravní sítě v členských státech Evropské unie, jejichž HDP je nižší než 90 % průměru EU.

Fond založila Maastrichtská smlouva v roce 1993 a jeho smyslem je posílit ekonomickou a sociální soudržnost tím, že pomáhá nejméně prosperujícím státům účastnit se hospodářské a měnové unie. Posláním Fondu soudržnosti tak je umožnit členským státům co nejrychlejší účast v měnové unii.

Fond soudržnosti je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje **chudších států**, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány **investiční** (infrastrukturní) **projekty**, avšak jen se zaměřením na **dopravní infrastrukturu** většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a **ochranu životního prostředí**.

---

⁴ *Evropský sociální fond* [online]. c2006-2007 [cit. 2007-8-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/42281/120802/clanek/uvod-do-strukturalnich-fondu-v-ceske-republice/nastroje-regionalni-politiky>>

V České republice navázala pomoc z Fondu soudržnosti EU přímo na předvstupní pomoc EU pomocí předvstupního nástroje - **ISPA** (The Instrument for Structural Policies Pre-Accession).

Projekty spolufinancované z fondů EU jsou realizovány prostřednictvím **tématických a regionálních operačních programů**. Projekty mohou předkládat obce, kraje, ministerstva, podnikatelé, vlastníci dopravní infrastruktury, neziskové organizace, školy, výzkumná centra a další.

3.3 Regiony pro regionální politiku

Každý členský stát EU má za sebou samostatný vývoj územněsprávního členění respektujícího přirozené potřeby státní správy a obyvatel. Z toho důvodu existuje v Evropské unii 27 různých systémů správního členění, což omezuje možnosti vzájemného statistického a ekonomického srovnávání regionů pro účely politiky HSS.

Pro statistické monitorování a analýzy ekonomické a sociální situace v regionech byla proto v roce 1988 zavedena jednotná **nomenklatura územních statistických jednotek - NUTS** (zkratka z francouzského *Nomenclature des Unites Territoriales Statistique*). Na jejím základě jsou podle počtu obyvatel definovány **tři hlavní úrovně regionálního členění území**, které vycházejí z existence a komplementarity správních úrovní a velikostí jednotek ve vztahu k praxi EU. Aby bylo pro celou Evropskou unii dosaženo srovnatelnosti jednotlivých statistických celků, jsou pro jednotlivé úrovně soustavy NUTS stanoveny meze počtu obyvatel.

Jednotlivé úrovně soustavy NUTS

Statistická jednotka	Doporučený minimální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS I - v ČR stát	3 000 000	7 000 000
NUTS II - regiony soudržnosti	800 000	3 000 000
NUTS III - v ČR kraje	150 000	800 000
Pramen: http://www.euroskop.cz/42281/120800/clanek/uvod-do-strukturalnich-fondu-v-ceske-republice/regionalni-politika-eu/		

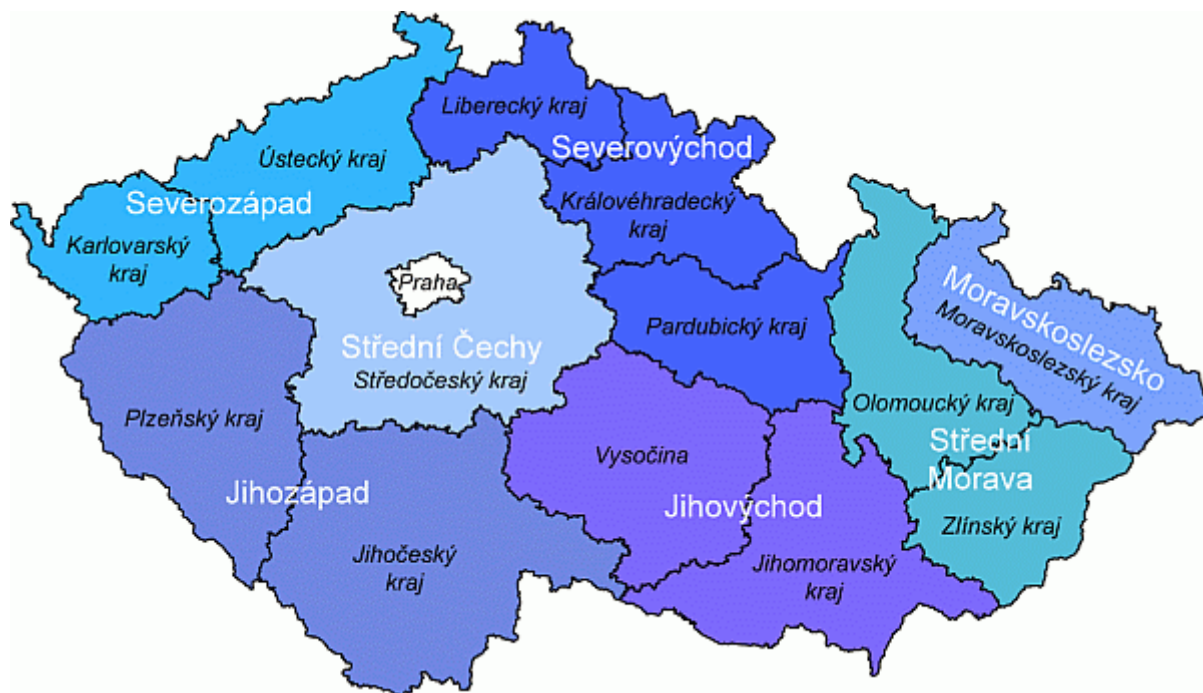
Tabulka 1: Jednotlivé úrovně soustavy NUTS

Vedle soustavy NUTS existuje i soustava **LAU** (*Local Administrative Units*) – Místní samosprávné jednotky – zabývající se obcemi a okresy. V současnosti tato soustava nahrazuje (a plně jim odpovídá) dřívější stupně NUTS 4 a NUTS 5.⁵

Česká republika byla historicky tradičně dělena na kraje odpovídající úrovni NUTS III, avšak kvůli vstupu do Evropské unie musela zavést mezi stát a kraje ještě jeden stupeň členění odpovídající úrovni NUTS II: **regiony soudržnosti**. Právě na úroveň NUTS II je totiž směřována podpora z fondů EU v cíli Konvergence a částečně též Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

V České republice je spojením krajů vytvořeno 8 regionů soudržnosti. Na mapě je zobrazena skladba 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II).

Skladba 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika>

Obrázek 1 Skladba 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)

3.4 Cíle regionální politiky

Cíle politiky soudržnosti a jejich priority jsou podrobně rozpracovány v Národním rozvojovém plánu České republiky pro období 2007 – 2013. Zcela novým dokumentem

⁵ NUTS [online]. c2007 [cit.2007-07-29]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/NUTS>>.

týkajícím se této problematiky je Národní strategický referenční rámec, který mj. obsahuje seznam operačních programů a jejich finanční alokace.

V období 2007 - 2013 sleduje regionální politika **tři cíle**, k jejichž dosažení má v evropském střednědobém rozpočtovém rámci (tzv. finanční perspektiva) prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti vyčleněno **308 041 000 000 € (přibližně 8 686,8 mld. Kč)**⁶.

3.4.1 Cíl konvergence

Smyslem cíle **Konvergence** je podpora hospodářského a sociálního **rozvoje regionů** na úrovni NUTS II, tedy podmínek podněcujících růst faktorů vedoucích ke skutečné konvergenci nejméně rozvinutých členských států a regionů. Jeho hlavním posláním je podpora růstu a tvorby pracovních míst.

V EU o počtu 27 členů se tento cíl týká 84 regionů v 17 členských státech o počtu 154 milionů obyvatel, jejichž **HDP na osobu je nižší než 75 % průměru** Společenství, a na základě přechodného režimu při ztrátě způsobilosti (tzv. „phasing-out“ regiony) dalších 16 regionů s 16,4 miliony obyvatel s HDP pouze mírně převyšujícím tento práh z důvodu statistického efektu rozšířené EU.

Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž hrubý národní **důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru** tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii.

Částka dostupná v rámci cíle Konvergence je 251,1 miliard EUR, což představuje 81,5 % celkové sumy, a tato částka se rozdělí takto: 189,6 miliard EUR pro konvergenční regiony, 12,5 miliard EUR pro regiony v přechodném režimu při ztrátě způsobilosti a 61,6 miliard EUR pro Fond soudržnosti, přičemž poslední uvedená částka se vztahuje na 15 členských států.

Cíl Konvergence politiky soudržnosti EU je v ČR realizován prostřednictvím **sedmi regionálních operačních programů** na úrovni regionů soudržnosti NUTS II (4,66 mld. €, cca 131,38 mld. Kč) a **osmi tematických operačních programů** (21,23 mld. €, cca 598,62 mld. Kč)⁷: OP Doprava, Životní prostředí, Podnikání a inovace, Výzkum a vývoj pro inovace, Lidské zdroje a zaměstnanost, Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program a OP Technická pomoc.

---

⁶ *Cíle regionální politiky* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-07-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika>>

⁷ *Programy 2007-2013* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-07-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/operacni-programy-2007-2013>>

Cíl je financovaný z ERDF, ESF a FS a v České republice pod něj spadají **všechny regiony soudržnosti** s výjimkou Hl. m. Prahy.

3.4.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Podpora regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence.

Mimo konvergenční regiony je smyslem cíle **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** posílení konkurenceschopnosti a přitažlivosti regionů a rovněž zaměstnanosti v nich pomocí dvojího přístupu. Za první, rozvojové programy pomohou regionům urychlit a podpořit hospodářské změny prostřednictvím inovací a podporou znalostní společnosti, podnikavosti, ochrany životního prostředí a zlepšení jejich dostupnosti. Za druhé, přizpůsobení se pracovní síly a investice do lidských zdrojů podpoří vznik většího počtu kvalitnějších pracovních míst. V EU o počtu 27 členských států bude celkem 168 způsobilých regionů, což představuje 314 milionů obyvatel. Z nich 13 regionů, v nichž žije 19 milionů obyvatel, představuje tzv. oblasti „phasing-in“, v nichž se podpora postupně zavádí, a obdrží zvláštní finanční podporu díky tomu, že dříve spadaly mezi regiony způsobilé pro cíl 1. Suma 49,1 miliardy EUR, z níž 10,4 miliardy EUR připadá regionům, v nichž se opětovně zavádí podpora, představuje téměř 16 % celkové podpory.

Tento cíl se týká regionů v 19 členských státech, je financovaný z ERDF a ESF a v **České republice** pod něj spadá **Hl. m. Praha**, kde je realizován prostřednictvím OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita.

3.4.3 Cíl Evropská územní spolupráce

Posláním tohoto cíle je podpořit vyvážený, harmonický a trvale udržitelný rozvoj evropského území. Navazuje na předchozí Iniciativu Společenství INTERREG III, tj. na podporu další integrace EU spoluprací na přeshraniční, mezinárodní a meziregionální úrovni.

Jde o podporu přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V příhraničních oblastech žije 181,7 milionu obyvatel (37,5 % celkové populace EU) a všechny regiony a občané EU spadají do jedné ze stávajících třinácti oblastí nadnárodní spolupráce. 7,75 miliardy EUR (2,5 % celkového rozpočtu) vyčleněných pro tento cíl se rozdělí takto: 5,57 miliardy EUR na

přeshraniční, 1,58 miliardy EUR na nadnárodní a 392 milionů EUR na meziregionální spolupráci.

Cíl 3 se dělí na celkem pět částí: Přeshraniční spolupráce, Meziregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko), Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny), síťový operační program ESPON 2013 (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU) a síťový OP INTERACT II (všechny členské státy). Z hlediska alokace finančních prostředků mají největší podporu programy přeshraniční spolupráce. V České republice se jedná o pět operačních programů: spolupráce s Bavorskem, Saskem, Polskem, Slovenskem a Rakouskem. Tyto programy plynule navazují na předchozí Iniciativu Společenství INTERREG III realizovanou v programovacím období 2004 – 2006.

Tento cíl je financovaný z ERDF a v **České republice** pod něj spadají **všechny regiony**.

Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013 je následující:

Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	251,16 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54 %	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	49,13 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95 %	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56 %
Evropská územní spolupráce	7,75 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52 %	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46 %
Celkem	308,04 mld. € (cca 8 686,80 mld. Kč)	100,00 %	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00 %
Přepočteno dle směnného kurzu 1 EUR = 28,20 CZK.				
Pramen: http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika				

Tabulka 2: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013

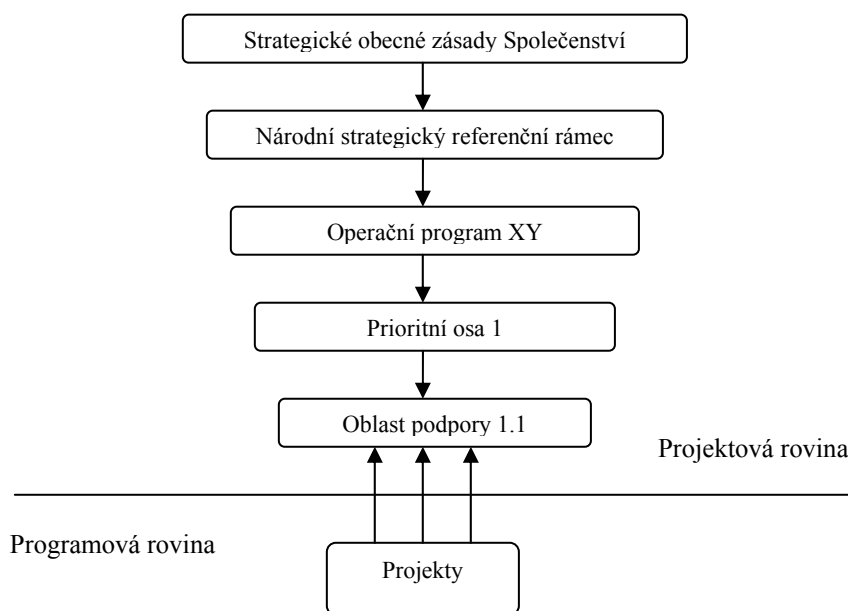
4 STRATEGICKÉ PROGRAMOVÉ DOKUMENTY POLITIKY HSS

Realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) se řídí **principem programování**, kdy projekty nejsou k financování vybírány nahodile, ale podle toho, zda pomáhají odstraňovat **problémy identifikované ve strategických dokumentech**.

Pomoc je namířena do nejméně rozvinutých regionů a je realizována formou víceletých a víceoborových programů, pro které se zpracovávají programové dokumenty. Výsledkem je vzájemně integrovaný programový celek realizovaný v dlouhodobějším horizontu. Programy jsou zpracovávány a schvalovány na delší víceleté období tzv. **programovací období** - nyní sedmileté 2007 - 2013. Programy jsou komplexní, víceoborové a obsahují věcné zaměření pro danou oblast. Programy jsou zpracovávány vládou členského státu (při zachování principu partnerství) a předloženy Komisi ke schválení. Prostředky ze strukturálních fondů jsou alokovány na tyto programy, které se následně realizují prostřednictvím konkrétních projektů.

Soustava strategických programových dokumentů je následující:

Soustava strategických programových dokumentů

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/operacni-programy-2007-2013>

Tabulka 3: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013

4.1 Strategické obecné zásady Společenství

Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) jsou nejvyšším strategickým dokumentem pro realizaci politiky HSS na evropské úrovni. Byly schváleny Radou Evropské unie dne 6. října 2006 a vymezují orientační rámec pro intervenci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti v členských státech EU.

Jsou v nich definovány hlavní priority politiky hospodářské a sociální soudržnosti v období 2007-2013.

4.2 Národní rozvojový plán (NRP)

Každý členský stát definuje svůj Národní rozvojový plán popisující hlavní rozvojové problémy země a strategii rozvoje státu pro období 2007 - 2013.

Národní rozvojový plán vychází z textů nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti, jeho strategie se opírá o klíčové evropské (Strategické obecné zásady Společenství) i domácí (Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu, Strategie regionálního rozvoje pro léta 2007 - 2013 a další platné resortní a regionální strategie) strategické dokumenty. Zajišťuje návaznost Strategických obecných zásad Společenství a národních strategických dokumentů tj. povinnosti vyplývající z textu.

Prioritní osy a cíle NRP vycházejí z definované strategie a následně jsou promítnuty do struktury operačních programů. Národní rozvojový plán 2007 - 2013 dále popisuje **nastavení systému koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti**.

4.3 Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013

Jelikož nemusí vždy platit, že priority rozvoje státu odpovídají i prioritám politiky HSS dohodnutým všemi členskými státy EU na nadnárodní úrovni, musí se najít společný průnik NRP a SOZS. Dokumentem představujícím soulad NRP a SOZS a vymezujícím tak podobu realizace politiky HSS na území členského státu je Národní strategický referenční rámec (NSRR).

Národní strategický referenční rámec ČR tak představuje **základní programový dokument České republiky** pro využívání fondů Evropské unie v období 2007 - 2013. Východiskem pro zpracování návrhu Národního strategického referenčního rámce byl Národní rozvojový plán České republiky.

Český NSRR popisuje strategické cíle, způsob řízení a koordinace politiky HSS v České republice, představuje systém finančních toků fondů EU v ČR a představuje operační programy pro realizaci politiky HSS. Analytická část Národního strategického referenčního

rámce se zaměřuje na identifikaci klíčových silných stránek České republiky pro posilování její konkurenceschopnosti, stejně tak jako problematických míst a slabých stránek, které mohou stát v cestě udržitelnému růstu ekonomiky i společnosti.

Národní strategický referenční rámec udává **system operačních programů** (vč. prováděcích dokumentů, operačních manuálů a příruček) politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007 - 2013, jejichž prostřednictvím budou jednotlivé prioritní osy realizovány. NSRR umožní další jednání o distribuci prostředků z fondů Evropské unie v celkové výši zhruba 26,69 miliard eur.⁸

Rozhodnutí o přijetí Národního strategického referenčního rámce ČR pro období 2007 – 2013 vydala Evropská komise dne 27. července 2007.

---

⁸ *Rozhodnutí o přijetí národního strategického referenčního rámce* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-07-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika/rozhodnuti-o-prijeti-narodniho-strategieho-referencniho-ramce>>

5 OPERAČNÍ PROGRAMY ČR 2007-2013 FINANCOVANÉ ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU A Z FONDU SOUDRŽNOSTI

Pro nově koncipované cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti má Česká republika připraveno celkem **24 operačních programů** pro využívání strukturálních fondů Evropské unie v letech 2007 – 2013 (vyjma OP pro hlavní město Prahu). Na základě podkladů Evropské komise k finančním alokacím ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v období 2007 – 2013 bude mít Česká republika k dispozici přibližně 26,7 mld. EUR (bez domácího financování).

Rozdělení a financování operačních programů podle cílů v EU 2007 - 2013

CÍL EU 2007-2013		
"Konvergence"	"Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost"	"Evropská územní spolupráce"
<i>Tematické operační programy:</i>	OP Praha Konkurenceschopnost	INTERACT II
OP Podnikání a inovace	OP Praha Adaptabilita	ESPO 2013
OP Životní prostředí		OP Meziregionální spolupráce
OP Doprava		OP Nadnárodní spolupráce
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko
OP Výzkum a vývoj pro inovace		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
OP Lidské zdroje a zaměstnanost		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
Integrovaný operační program		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko
OP Technická pomoc		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko
<i>Regionální operační programy - sedm regionů soudržnosti</i>		
<i>Pramen: autorka</i>		

Tabulka 4: Rozdělení a financování operačních programů podle cílů v EU 2007 - 2013

Většina operačních programů je financována z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDR), pouze OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a OP Lidské zdroje a zaměstnanost jsou financovány z Evropského sociálního fondu (ESF) a OP Životní prostředí a OP Doprava jsou financovány ze dvou fondů, a to z ERDF a z Fondu soudržnosti.

5.1 Tematické operační programy

5.1.1 Operační program Podnikání a inovace 2007 - 2013

Základní myšlenkou operačního programu Podnikání a inovace (OPPI) je podporovat obory, které jsou nebo mají potenciál stát se konkurenceschopnými v evropském a světovém měřítku a podporovat pozitivní strukturální změny ekonomiky.

Žadatelé v rámci tohoto OP jsou především podnikatelské subjekty. Oblasti podpory, jež se **dotýkají územních samosprávných celků, jsou 2.1, 3.1, 5.1, 5.2, 5.3.** V dalším textu se proto zaměřím právě na tyto oblasti. Operační program Podnikání a inovace je v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).

Tabulka na str. 28 uvádí rozdělení disponibilních prostředků mezi jednotlivé prioritní osy. Toto rozdělení má pouze indikativní charakter a může být v průběhu realizace OPPI Řídícím orgánem upraven.

Oblast podpory 2.1: Bankovní nástroje podpory MSP

Slouží k urychlení rozvoje malých a středních podniků schopných realizovat významnější projekty vedoucí ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti nebo podniků schopných zapojit se do subdodavatelských řetězců velkých podniků.

Podpora je poskytována formou bezúročných a podřízených úvěrů a záruk usnadňujících přístup malým a středním podnikatelům k externím zdrojům financování, zejména bankovním úvěrům.

O podporu mohou žádat podnikatelské subjekty a územní samosprávné celky a jimi zřizované a zakládané organizace.

Operační program Podnikání a inovace 2007 - 2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Vyčleněné finanční prostředky z fondů EU a podíl prioritní osy na OPPI
Prioritní osa 1: Vznik firem	1.1 Podpora začínajícím podnikatelům	79,1 mil. €, tj. 2,6 %
	1.2 Využití nových finančních nástrojů	
Prioritní osa 2: Rozvoj firem	2.1 Bankovní nástroje podpory MSP	663,0 mil. €, tj. 21,8 %
	2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb	
Prioritní osa 3: Efektivní energie	3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie	121,6 mil. €, tj. 4,0 %
Prioritní osa 4: Inovace	4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků	680,2 mil. €, tj. 22,4 %
	4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj	
Prioritní osa 5: Prostředí pro podnikání	5.1 Platformy spolupráce	1 168,9 mil. €, tj. 38,4 %
	5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů	
	5.3 Infrastruktura pro podnikání	
Prioritní osa 6: Služby pro rozvoj podnikání	6.1 Podpora poradenských služeb	239,9 mil. €, tj. 7,9 %
	6.2 Podpora marketingových služeb	
Prioritní osa 7: Technická pomoc	7.1 Technická pomoc při řízení a implementaci OPPI	89,6 mil. €, tj. 2,9 %
	7.2 Ostatní technická pomoc	

Pramen: OP Podnikání a inovace, <http://www.strukturalni-fondy.cz/oppi/dokumenty>

Tabulka 5: Operační program Podnikání a inovace 2007 - 2013

Oblast podpory 3.1: Úspory energie a obnovitelné zdroje energie

Podpora je zaměřena na

- Podporu podnikatelských aktivit v oblasti úspor energie a obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů energie (vyjma přímé podpory spaloven).
- Snížení energetické náročnosti na jednotku produkce při zachování dlouhodobé stability a dostupnosti energie pro podnikatelskou sféru.

- Omezení závislosti české ekonomiky na dovozu energetických komodit.
- Snížení spotřeby fosilních primárních energetických zdrojů a podpora podnikatelů v oblasti využití obnovitelných zdrojů energie, přispívání ke zvyšování jejich konkurenceschopnosti.
- Využití významného potenciálu energetických úspor a využití obnovitelných zdrojů energie ve větších podnicích.

Podpora je poskytována formou dotací nebo podřízených úvěrů s finančním příspěvkem.

Příjemci podpory jsou podnikatelské subjekty a územní samosprávné celky a jimi zřizované a zakládané organizace.

Oblast podpory 5.1: Platformy spolupráce

Podpora je zaměřena na

- Tvorbu infrastruktury pro rozvoj spolupráce především v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, internacionalizace, transferu know-how a podporu konkrétních projektů společně realizovaného průmyslového výzkumu a vývoje podniků a vědeckovýzkumných institucí.
- Podporu spolupráce podniků, vědeckovýzkumných a vzdělávacích institucí a komunální sféry na regionální i nadregionální úrovni s možností podpory i mezinárodní spolupráce nových i existujících uskupení.
- Podporu projektů identifikace, zakládání a rozvoje klastrů, pólů excelence a technologických platforem.

Podpora je poskytována formou dotací a jejími příjemci mohou být podnikatelské subjekty, sdružení podnikatelů, podnikatelská seskupení, územní samosprávné celky, veřejné výzkumné instituce, vysoké školy a ostatní vzdělávací instituce, neziskové organizace, obecně prospěšné společnosti a agentura CzechInvest.

Oblast podpory 5.2: Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů

Cílem podpory je zlepšení podmínek pro vzdělávání a rozvoj klíčových dovedností v oblasti dalšího profesního růstu lidských zdrojů podnikatelských subjektů.

Podpora je poskytována formou dotací a příjemci mohou být podnikatelské subjekty, sdružení podnikatelů a podnikatelská seskupení, územní samosprávné celky, veřejné výzkumné instituce, soukromé vzdělávací instituce a neziskové organizace.

Oblast podpory 5.3: Infrastruktura pro podnikání

Podpora je zaměřena na

- Zkvalitnění infrastruktury pro podnikání – podporu rozvoje nemovitostí pro podnikání včetně související infrastruktury, zahrnujících zejména výstavbu a další rozvoj existujících průmyslových parků, výstavbu univerzálních nájemních hal při prioritním využití pozemků a objektů typu brownfield.
- Podporu znalostní a informační báze pro rozvoj regionální podnikatelské infrastruktury.
- Podporu podnikání v oblasti rozvoje trhu podnikatelských nemovitostí, a to formou školení odborníků v oblasti rozvoje trhu podnikatelských nemovitostí a zajištění přípravy jednotlivých projektů podnikatelských nemovitostí a regionální infrastruktury a vytváření informačních systémů určených pro evidenci a podporu rozvoje trhu podnikatelských nemovitostí.

Podpora je poskytována formou dotací a mohou o ni žádat podnikatelské subjekty, územní samosprávné celky a jimi zřizované a zakládáné organizace, agentura CzechInvest.

5.1.2 *Operační program Výzkum a vývoj pro inovace 2007 - 2013*

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OPVaVpI) je zaměřen zejména na investice, které zvýší a zmodernizují kapacity českého výzkumu a vývoje (VaV) s potřebnou koncentrací na prioritní oblasti VaV (Dlouhodobé základní směry výzkumu) a na menší počet klíčových projektů. Žadatelé tohoto OP jsou vysoké školy, výzkumné instituce, neziskové organizace zabývající se specializovanou činností v oblasti popularizace a propagace VaV (knihovny, muzea, hvězdárny aj.) a jimi vytvořené právnické osoby. Operační program Výzkum a vývoj pro inovace je v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace 2007 - 2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Vyčleněné finanční prostředky z fondů EU a podíl prioritní osy na OPVaVpI
Prioritní osa 1: Evropská centra excelence	1.1 Evropská centra excelence	680,2 mil. €, tj. 32,85 %
Prioritní osa 2: Regionální VaV centra	2.1 Regionální VaV centra	680,2 mil. €, tj. 32,85 %
Prioritní osa 3: Komercializace, popularizace a internacionalizace VaV	3.1 Komercializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví	229,8 mil. €, tj. 11,1 %
	3.2 Propagace a informovanost o výsledcích VaV	
	3.3 Výzkumná spolupráce se zahraničními partnery	
Prioritní osa 4: Infrastruktura pro VaV na vysokých školách spojená s výukou a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity	4.1. Infrastruktura pro VaV na vysokých školách spojená s výukou a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity	414,1 mil. €, tj. 20 %
Prioritní osa 5: Technická pomoc		66,3 mil. €, tj. 3,2 %

Pramen: OP Výzkum a vývoj pro inovace, <http://www.strukturalni-fondy.cz/vavpi/dokumenty>

Tabulka 6: Operační program Výzkum a vývoj pro inovace 2007 - 2013

V rámci tohoto OP nemají obce možnost podávat žádost o finanční podporu, proto se jím nebudou podrobněji zabývat.

5.1.3 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ) je zaměřen na podporu zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU

Žadatelé v tomto operačním programu jsou různého charakteru, a to ve škále Správa služeb zaměstnanosti, zaměstnavatelské agentury a organizace sociálních partnerů, Ministerstvo zdravotnictví, profesní asociace, NNO, **kraje a obce**.

Projekty v rámci opatření 1.1, 1.2, 2.1 tohoto OPLZZ mohou být realizovány i v partnerství s dalšími subjekty, kterými jsou zejména úřady práce, zaměstnavatelé, zaměstnavatelské agentury, vzdělávací instituce, organizace sociálních partnerů a další subjekty zaměřené na problematiku trhu práce. Rozvíjena bude spolupráce se sociálními partnery a mezinárodní spolupráce.

OPLZZ je v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Vyčleněné finanční prostředky z fondů EU a podíl prioritní osy na OPLZZ
Prioritní osa 1: Adaptabilita	1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků	525,4 mil. €, tj. 28,7 %
	1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků	
Prioritní osa 2: Aktivní politiky trhu práce	2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti	605,8 mil. €, tj. 33,0 %
	2.2 Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj	
Prioritní osa 3: Sociální integrace a rovné příležitosti	3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb	398,6 mil. €, tj. 21,7 %
	3.2 Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit	
	3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce	
	3.3 Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života	
Prioritní osa 4: Veřejná správa a veřejné služby	4.1 Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb	195,1 mil. €, tj. 10,6 %
Prioritní osa 5: Mezinárodní spolupráce	5.1 Mezinárodní spolupráce	39,0 mil. €, tj. 2,1 %
Prioritní osa 6: Technická pomoc	6.1 Podpora řízení, implementace a kontroly opatření OP LZZ	73,5 mil. €, tj. 4,0 %
<i>Pramen: Prováděcí dokument OP LZZ, http://www.strukturalni-fondy.cz/oplzz/dokumenty</i>		

Tabulka 7: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013

Oblast podpory 3.1: Podpora sociální integrace a sociálních služeb

Podpora je zaměřena na

- Intervence při začleňování sociálně vyloučených osob nebo osob ohrožených sociálním vyloučením s cílem jejich návratu do společnosti a na trh práce.
- Podporu poskytování sociálních služeb a sociálně preventivních programů pro cílové skupiny osob.
- Podporu zvyšování odborné a profesní kvalifikace v sociální oblasti.
- Poskytování sociálních služeb a podporu dalších nástrojů, které vedou k sociálnímu začleňování cílových skupin osob a k prevenci jejich sociálního vyloučení.
- Transformaci pobytových zařízení pro cílové skupiny osob zaváděním procesu zvyšování kvality, kontroly a zajištění dostupnosti sociálních služeb, včetně rozvoje partnerství a místní a regionální úrovni.
- Systémová opatření ve prospěch cílových skupin umožňující aplikaci zákona o sociálních službách a dalších právních norem, umožňující rozvoj systému sociálních služeb, včetně hodnocení efektivnosti.

Podpora bude realizována formou globálních grantů a formou individuálních projektů, a to jak z pozice MPSV, tak i z pozice krajů. Půjde o nevratnou finanční pomoc.

Příjemci podpory jsou v případě individuálních projektů Odbor 22 Ministerstva práce a sociálních věcí a kraje; v případě grantových projektů to mohou být orgány státní správy a jimi zřítvané organizace, **kraje, obce**, organizace zřízené kraji a obcemi, NNO (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby); poskytovatelé sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách; organizační složky státu a příspěvkové organizace státu; zaměstnavatelé dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Oblast podpory 3.2 Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit

Podpora je zaměřena zejména na

- Vzdělávání zadavatelů, poskytovatelů, uživatelů služeb a dalších subjektů v oblasti sociálního začleňování příslušníků romských komunit.
- Podporu sociálních služeb a dalších nástrojů působících ve prospěch sociálního začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit.

- Podporu procesů poskytování sociálních služeb, včetně rozvoje partnerství na místní a regionální úrovni.
- Systémovou podporu sociálních služeb a subjektů působících v sociálně vyloučených romských komunitách a podpora nástrojů umožňujících aplikaci zákona o sociálních službách a dalších právních norem.

Podpora bude poskytována formou nevratné finanční pomoci, např. dotace (v případě globálních grantů) a formou přímého přidělení prostředků (v případě individuálních projektů realizovaných subjekty napojenými na veřejné rozpočty).

Příjemci podpory mohou být v případě individuálních projektů Odbor 22 MPSV, **kraje, obce** (pouze v návaznosti na oblast podpory 2.1 IOP – Služby v oblasti sociální integrace) a v případě grantových projektů orgány státní správy, organizační složky státu a příspěvkové organizace státu, **kraje, obce**, organizace zřízené kraji a obcemi, NNO (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby), poskytovatelé sociálních služeb, zaměstnavatelé a vzdělávací instituce.

Oblast podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce

Podpora je zaměřena na

- Podporu a rozvoj poradenských služeb a jejich aplikací, vedoucí k aktivizaci a motivaci k vyhledávání zaměstnání a jeho udržení prostřednictvím nástrojů politiky zaměstnanosti.
- Podporu a rozvoj speciálních zaměstnaneckých nástrojů a opatření k realizaci nových cest k začleňování a k návratu znevýhodněných osob na trh práce, k jejich sociální a pracovní integraci.
- Podpora tvorby a aplikace integrovaných programů pro znevýhodněné skupiny na trhu práce založené na zapojení místních společenství a občanských iniciativ, sociálních partnerů, podniků na všech úrovních.

Tato oblast podpory bude realizována prostřednictvím globálních grantů. Podpora bude poskytována formou nevratné finanční pomoci, např. dotace.

Příjemci podpory – globálních grantů – mohou být **města a obce**, místní a občanské iniciativy, nestátní neziskové organizace, vzdělávací a poradenské organizace.

Oblast podpory 3.4 Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života

Cílem této podpory je

- Podpora zaměstnatelnosti žen a odstraňování překážek bránících ženám v účasti na trhu práce.
- Sladění profesního a rodinného života prostřednictvím vzdělávacích a poradenských, osvětových programů, motivačních aktivit¹⁹ a dalších opatření v zaměstnavatelské sféře.
- Rozvoj různých typů služeb péče o děti a usnadnění přístupu k nim za účelem sladění práce a rodiny.

Podpora bude realizována formou grantových projektů a bude poskytována formou nevratné finanční pomoci, např. dotace.

Příjemci podpory mohou být zaměstnavatelé, vzdělávací a poradenské organizace zabývající se řešením politiky rovnosti žen a mužů, organizace prosazující rovnost žen a mužů, orgány státní správy a jimi zřizované organizace, a příspěvkové organizace státu, organizace zabývající se slučitelností pracovního a rodinného života, poskytovatelé služeb péče o děti (včetně fyzických osob poskytujících služby péče o děti), NNO, příspěvkové organizace, odborové organizace a sociální partneři, **kraje, obce** a organizace zřízené kraji a obcemi.

Oblast podpory 4.2 Posilování institucionální kapacity a efektivnosti samosprávních celků

Zaměřením a cílem této podpory je

- Zefektivnit vzdělávání, odbornou přípravu a rozvoj úředníků územních samosprávních celků, politiků včetně volených zastupitelů územních samosprávních celků.
- Zlepšit kvalitu řízení úřadů územních samosprávních celků.
- Zmírnit diskriminaci venkovského prostoru, zmenšit regionální rozdíly v poskytování veřejných služeb a zajistit jejich adekvátní dostupnost.
- Zvýšit transparentnost a otevřenost územní veřejné správy.

Oblast podpory bude realizována formou individuálních projektů a globálních grantů. V případě individuálních projektů realizovaných subjekty napojenými na veřejné rozpočty

bude podpora poskytována formou přímého přidělení prostředků. U globálních grantů bude podpora poskytnuta formou nevratné finanční pomoci, např. dotace.

Příjemci podpory jsou u individuálních projektů Ministerstvo vnitra ČR, **územní samosprávné celky**, jejich orgány a jimi řízené nebo založené organizace a jejich zaměstnanci, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru, jednotky Hasičského záchranného sboru, jednotky sborů dobrovolných hasičů, Policie ČR, svazky a sdružení obcí a jejich zaměstnanci.

Prioritní osa 5.1: Mezinárodní spolupráce

Podpora je zaměřena na

- Zvýšení efektivnosti strategií a politik v oblasti lidských zdrojů a zaměstnanosti.
- Rozvoj partnerství, paktů a iniciativ v oblasti lidských zdrojů a zaměstnanosti.
- Výměnu zkušeností a přenos dobré praxe mezi členskými státy EU v otázkách týkajících se věcného zaměření ESF (aktivní politika zaměstnanosti, řešení problémů sociálního začleňování specifických skupin obyvatel, další vzdělávání, modernizace veřejné správy apod.) a implementace ESF.

Konkrétními výstupy z těchto činností budou např. společné projekty, vytvořené mezinárodní sítě, konference, policy fora, školení a semináře, studijní cesty, stáže a poradenství zajišťované prostřednictvím krátkodobých expertů.

Prioritní osa 5 bude realizována prostřednictvím centrálně vyhlášeného globálního grantu (nevratná finanční pomoc) a individuálních projektů (přímá podpora).

Příjemci podpory jsou **obce, kraje** a jimi zřizované organizace, NNO, sociální partneři, výzkumné a vzdělávací instituce a místní partnerství, ústřední orgány státní správy a úřady práce.

5.1.4 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK) je zaměřen na rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

Žadatelé v tomto OP jsou různého charakteru, a to Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, další ústřední orgány státní správy, **kraje, obce**, školy a školská zařízení,

sružení asociace škol, nestátní neziskové organizace, veřejné vysoké školy, soukromé vysoké školy a veřejné výzkumné instituce.

OPVK je v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Vyčleněné finanční prostředky z fondů EU a podíl prioritní osy na OPVK
Prioritní osa 1: Počáteční vzdělávání	1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání	612,1 mil. €, tj. 33,5 %
	1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	
	1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení	
Prioritní osa 2: Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj	2.1 Vyšší odborné vzdělávání	626,5 mil. €, tj. 34,3 %
	2.2 Vysokoškolské vzdělávání	
	2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji	
	2.4 Partnerství a sítě	
Prioritní osa 3: Další vzdělávání	3.1 Individuální další vzdělávání	289,9 mil. €, tj. 15,8 %
	3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání	
Prioritní osa 4: Systémový rámec celoživotního učení	4.1 Systémový rámec počátečního vzdělávání	227,1 mil. €, tj. 12,4 %
	4.2 Systémový rámec terciárního vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji	
	4.3 Systémový rámec dalšího vzdělávání	
Prioritní osa 5: Technická pomoc	5.1 Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu	73,1 mil. €, tj. 4,0 %
	5.2 Informovanost a publicita programu	
	5.3 Zvýšení absorpční kapacity subjektů implementujících program	
<i>Pramen: Prováděcí dokument Vzdělávání pro konkurenceschopnost - finální verze, http://www.strukturalni-fondy.cz/opvk/dokumenty</i>		

Tabulka 8: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013

Oblast podpory 1.1: Zvyšování kvality ve vzdělávání

Cílem podpory je

- Dokončení kurikulární reformy, realizace počátečního vzdělávání založeného na osvojování klíčových kompetencí, univerzálně využitelných pro uplatnění na trhu práce a pro další vzdělávání.
- Rozvoj partnerství škol mezi sebou i s dalšími aktéry.
- Rozvoj informačních aktivit a kariérového poradenství k zajištění profesní orientace, efektivní volby vzdělávací cesty a prevence předčasných odchodů ze vzdělávání.
- Zajištění kvality ve vzdělávání prostřednictvím zavádění systémů externí a interní evaluace ve vzdělávání a zavádění systémů řízení kvality.

Podpora je poskytována formou nevratné přímé pomoci (dotace) na uznatelné náklady až do výše 100 % uznatelných nákladů projektu (85 % ze zdrojů ESF a 15 % ze státního rozpočtu ČR). V této oblasti podpory je možné v rámci každého podpořeného projektu financovat aktivity, které svou povahou spadají do ERDF, a to do výše 10 % celkových znatelných nákladů projektu (tzv. křížové financování).

Předkladateli grantových projektů, resp. příjemci podpory jsou **obce**, školy a školská zařízení, vysoké školy, sdružení asociace škol, právnické osoby působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, odborové organizace a organizace zaměstnavatelů, profesní a oborová sdružení, hospodářská komora, zaměstnavatelé, pokud v souladu s předmětem své činnosti poskytují plnění v souvislosti s aktivitami, které mohou být předmětem podpory OP VK, nebo s vytvářením nezbytných podmínek pro takové aktivity a NNO. Zprostředkujícím subjektem je příslušný kraj.

Předkladateli individuálních projektů a příjemci podpory jsou navíc i příspěvkové organizace a organizační složky státu podřízené MŠMT, ústřední orgány státní správy, ostatní vzdělávací instituce (tj. právnické osoby s předmětem činnosti v oblasti vzdělávání) a **kraje**.

Oblast podpory 1.2: Rovné příležitosti žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Podpora je zaměřena na

- Rozvoj a uplatňování pedagogických metod a forem výuky podporujících rovný přístup ke vzdělávání a zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér rovného přístupu.

- Rozvoj poradenství a asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb.
- Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání a vybudování systému včasné péče o děti se sociokulturním znevýhodněním.
- Prevence rasismu a xenofobie a vzdělávání cizinců žijících na území ČR.

V případě podpory globálních grantů je kraj zprostředkujícím subjektem a předkladateli grantových projektů, resp. příjemci jsou **obce**, školy a školská zařízení, vysoké školy, sdružení asociace škol, NNO, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, organizace působící v oblasti volného času dětí a mládeže.

Individuální projekty mohou navíc předkládat i **kraje**, příspěvkové organizace a organizační složky státu podřízené MŠMT, ústřední orgány státní správy a hospodářská komora.

Podpora je poskytována za stejných podmínek jako u oblasti podpory 1.2.

Oblast podpory 1.3: Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Cílem podpory je

- Rozvoj systému a rozmanitých forem dalšího vzdělávání pedagog. pracovníků a dalších pracovníků škol a škol. zařízení, návrh systému kariérního růstu.
- Realizace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podporující rozvoj a zvyšování kompetencí pedagogů (s důrazem na realizaci kurikulární reformy, výuku cizích jazyků a využívání ICT ve výuce) a řídicích pracovníků škol a školských zařízení.
- Zvýšení dostupnosti, kvality a atraktivity nabídky dalšího vzdělávání pro pracovníky škol.

Příjemci podpory v případě podpory globálních grantů jsou: **obce**, školy a školská zařízení, vysoké školy, sdružení asociace škol a NNO.

Příjemci podpory u individuálních projektů jsou příjemci navíc i **kraje**, příspěvkové organizace a organizační složky státu podřízené MŠMT, ústřední orgány státní správy a ostatní vzdělávací instituce.

Podpora je poskytována za stejných podmínek jako u oblasti podpory 1.2.

Oblast podpory 2.1: Vyšší odborné vzdělávání

Oblast podpory 2.1 je zaměřena na modernizaci a zatraktivnění systému vyššího odborného vzdělávání, které zatím neplní roli plnohodnotného pilíře terciární úrovně vzdělávání. Hlavní pozornost bude zaměřena na inovaci stávajících vzdělávacích programů, které povedou k lepšímu uplatnění absolventů vyšších odborných škol na trhu práce, tj. budou reagovat na dynamické změny trhu práce a měnící se požadavky zaměstnavatelů.

Podpora je realizována prostřednictvím individuálních projektů a mohou o ni žádat vyšší odborné školy, školy a školská zařízení, sdružení VOŠ a **kraje**.

Oblast podpory 2.4: Partnerství a sítě

Podpora je zaměřena na propojení požadavků trhu práce a nabídky vzdělávacích institucí v systému terciárního vzdělávání a prostřednictvím partnerství a společných aktivit na podporu efektivního přenosu poznatků, výsledků výzkumu a vývoje a inovačních řešení ze vzdělávacích a výzkumných a vývojových institucí do podnikatelské sféry.

Příjemci podpory jsou vysoké školy, vyšší odborné školy, školy a školská zařízení, výzkumné a vývojové instituce, přímo řízené organizace ústředních orgánů státní správy, NNO, **kraje**, **obce** a veřejná zdravotnická zařízení.

Podpora je realizována prostřednictvím individuálních projektů ostatních a její podmínky jsou stejné jako u předchozích oblastí podpory.

5.1.5 Operační program Životní prostředí 2007 - 2013

Operační program Životní prostředí (OPŽP) je zaměřen na podporu projektů, které mají za cíl zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí a podpořit tak udržitelný rozvoj, dlouhodobou konkurenceschopnost a zaměstnanost v regionech.

Žadatelé v tomto OP jsou různého charakteru, mohou jimi být: **územní samosprávné celky** a jejich svazky, správci povodí, vodních toků, nádrží, správci a majitelé rybníků, vodních děl, nevládní neziskové organizace, státní organizace a státní podniky, fyzické a právnické podnikatelské osoby, bytová družstva atd. Žadatelé jsou uvedeni u každé konkrétní oblasti podpory. A jak je patrné z následující tabulky, v tomto OP mohou města, obce a kraje získat nemalé finanční prostředky – mohou žádat o příspěvek ve všech prioritních osách.

OP Životní prostředí je v gesci Ministerstva životního prostředí ČR.

Operační program Životní prostředí 2007 - 2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Vyčleněné finanční prostředky z fondů EU a podíl prioritní osy na OPŽP
Prioritní osa 1: Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	1.1 Snížení znečištění vod	1998 mil. €, tj. 40,4 %
	1.2 Zlepšení jakosti pitné vody	
	1.3 Omezování rizika povodní	
Prioritní osa 2: Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí	2.1 Zlepšení kvality ovzduší	634,1 mil. €, tj. 12,9 %
	2.2 Úspory energie	
	2.3 Omezování emisí	
Prioritní osa 3: Udržitelné využívání zdrojů energie	3.1 Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny	673,0 mil. €, tj. 13,7 %
	3.2 Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry	
	3.3 Environmentálně šetrné systémy vytápění a přípravy teplé vody pro fyzické osoby	
Prioritní osa 4: Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady	776,5 mil. €, tj. 15,8 %
	4.2 Odstraňování starých ekologických zátěží	
Prioritní osa 5: Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	5.1 Omezování průmyslového znečištění	60,6 mil. €, tj. 1,2 %
Prioritní osa 6: Zlepšování stavu přírody a krajiny	6.1 Implementace a péče o území soustavy Natura 2000	599,4 mil. €, tj. 12,2 %
	6.2 Podpora biodiverzity	
	6.3 Obnova krajinných struktur	
	6.4 Optimalizace vodního režimu krajiny	
	6.5 Podpora regenerace urbanizované krajiny	

	6.6 Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod	
Prioritní osa 7: Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	7.1 Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací	42,5 mil. €, tj. 0,9 %
Prioritní osa 8: Technická pomoc financovaná z fondu soudržnosti	8.1 Technická pomoc při přípravě, realizaci, monitorování a kontrole operací OP ŽP	143,2 mil. €, tj. 2,9 %
	8.2 Ostatní výdaje technické pomoci OP ŽP	
<i>Pramen: Implementační dokument OP Životní prostředí, http://www.strukturalni-fondy.cz/opzp/dokumenty</i>		

Tabulka 9: Operační program Životní prostředí 2007 - 2013

Oblast podpory 1.1: Snížení znečištění vod

Podpora je zaměřena na výstavby, rekonstrukce a intenzifikace čistíren odpadních vod (ČOV) či stokových systémů v aglomeracích nad 2000 obyvatel:

- zvýšení počtu ekvivalentních obyvatel napojených na kanalizaci, a vyhovující čistírnu odpadních vod,
- zlepšení čistoty vodních toků,
- zlepšení úrovně kalového hospodářství,
- omezení obsahu zvláště nebezpečných látek ve vodách,
- snížení eutrofizace povrchových vod,
- zajištění komplexního monitoringu vod.

Oblast podpory 1.2: Zlepšení jakosti pitné vody

Cílem této podpory je zlepšení zásobování jakostní pitnou vodou, jde např. o:

- výstavbu, rekonstrukci či intenzifikaci úpraven vody anebo vrtů a studen, přivaděčů a rozvodných sítí (v aglomeracích nad 2000 obyvatel),
- výstavbu, rekonstrukci a intenzifikaci úpraven a zdrojů pitné vody a výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody (v aglomeracích pod 2000 obyvatel),

- výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody a souvisejících objektů sloužící veřejné potřebě v obcích nad 2000 obyvatel.

Oblast podpory 1.3: Omezování rizika povodní

Podpora je zaměřena na:

- Zvýšení ochrany života osob a majetku ekonomických aktivit regionů.
- Zlepšení systému předpovědní a hlásné povodňové služby.
- Dokončení mapy rizik povodní a mapy záplavových území ČR 1:10 000.
- Vyhlášení standardů přijatelného rizika pro ohrožená území v souvislosti s mapovými podklady záplavových území.
- Zajištění veřejných informací obyvatelstva o předpovědních a varovných systémech povodňové ochrany a o územích ohrožených povodňovým rizikem a zajištění spolehlivé funkce těchto systémů.

Forma podpory je společná pro všechny oblasti podpory – dotace.

Příjemci společní pro všechny oblasti podpory prioritní osy 1 jsou **obce a města**; svazky obcí; **kraje (mimo oblast 1.2)**; společnosti vlastněné z více než 50 % majetku obcemi a kraji; obcemi a kraji zřízené organizace; státní podniky a státní organizace, organizační složky státu, státní příspěvkové organizace a fyzické podnikatelské osoby.

Oblast podpory 2.1: Zlepšení kvality ovzduší

Oblast podpory je zaměřena na snížení koncentrací znečišťujících látek v ovzduší, u nichž dochází k překračování imisních limitů, zejména pak koncentrací prachových částic (PM10 a PM2,5) a polycyklických aromatických uhlovodíků, a tím i snížení odpovídajících zdravotních rizik pro populaci:

- pořízení ekologických spalovacích zdrojů,
- výstavba zdroje spalujícího fosilní paliva a sloužícího pro dodávku tepla do centrálních zdrojů tepla,
- výsadba a regenerace izolační zeleně oddělující obytnou zástavbu od průmyslových staveb a dopravních koridorů.

Oblast podpory 2.2: Úspory energie

Ke snížení produkce znečišťujících látek v ovzduší a zvýšení kvality života obyvatel přispívá také podpora úspor energie pro vytápění domácností. Úspory energie jsou jediným opatřením, které za nulových provozních nákladů šetří emise znečišťujících látek po celou dobu životnosti, tj. po dobu minimálně 25 let (okna), resp. 30 - 100 let (izolace).

Podpora je směřována k realizaci opatření vedoucí ke snížení tepelných ztrát rodinných (bytových) domů tak, aby po realizaci projektu objekt splňoval nízkoenergetický nebo vyšší standard pro energetickou náročnost budovy.

Oblast podpory 2.2: Omezování emisí

Cílem podpory je snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší, zejména těch, které se podílejí na acidifikaci a eutrofizaci a na tvorbě sekundárních prachových částic a troposférického ozonu a snížení emisí primárních prachových částic:

- rekonstrukce spalovacích zdrojů,
- rekonstrukce zdrojů nebo instalace dodatečných zařízení pro záchyt emisí NO_x nebo prachových částic u stacionárních nespalovacích zdrojů,
- technická opatření na zdrojích vedoucích k odstranění či snížení emisí NH₃ do ovzduší.

Příjemci podpory jsou pro všechny oblasti podpory prioritní osy 2 společní: **města a obce**, příspěvkové organizace a organizační složky měst a obcí, svazky obcí, **kraje**, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, státní podniky a státní organizace, organizační složky státu a státní příspěvkové organizace, občanská sdružení a církve (jen oblast 2.1 a 2.2), družstva, společenství vlastníků jednotek (oblast 2.1 a 2.2), obecně prospěšné společnosti (oblast 2.1 a 2.2), podnikatelské subjekty – fyzické osoby a fyzické osoby nepodnikající (oblast 2.1 a 2.2).

Podpora je poskytována formou nevratné finanční pomoci.

Oblast podpory 3.1: Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny

Cílem podpory je zvýšení kapacity obnovitelných zdrojů energie (OZE) pro vytápění objektů a ohřev teplé vody v sektoru rozpočtové sféry s vysokým potenciálem nákladově efektivních řešení (např. v obecních objektech, ústavech sociální péče, školách, domovech důchodců, mateřských školách apod.) a zvýšení kapacity OZE pro výrobu elektrické energie.

Oblast podpory 3.2: Realizace úspor energie a využití odpadního tepla

Podpora je zaměřena na

- Snížení spotřeby energie v oblasti konečné spotřeby, zejména energie na vytápění objektů nepodnikatelské sféry (kromě bytových a rodinných domů).
- Zvýšení podílu výroby tepla a elektřiny z procesu produkce odpadního tepla.

Oblast podpory 3.3: Environmentálně šetrné systémy vytápění a přípravy teplé vody pro fyzické osoby

Cílem podpory je zvýšení kapacity OZE pro vytápění a přípravu teplé vody v rodinných domech sloužících převážně k bydlení a náhrada, resp. vytěsnění spalování fosilních paliv – instalace obnovitelných zdrojů energie zejména pro vytápění a přípravu teplé vody, např. solární systémy, kotle na biomasu, tepelná čerpadla, využití odpadního tepla atd.

Příjemci podpory jsou pro oblasti podpory 3.1 a 3.2 jsou společní: **Obce a města**, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, svazky obcí, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, **kraje**, Česká republika – prostřednictvím organizačních složek státu, státní příspěvkové organizace, vysoké školy, občanská sdružení, církve a náboženské společnosti, obecně prospěšné společnosti, obchodní společnosti vlastněné ze 100 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty. Pro oblast 3.1 jde o bytová družstva a společenství vlastníků jednotek, v oblasti 3.3 mohou žádat pouze fyzické osoby.

Podpora bude poskytována opět ve formě dotace.

Oblast podpory 4.1: Zkvalitnění nakládání s odpady

Podpora je zaměřena na

- Snížení produkce odpadů.

- Zvýšení podílu využívaných odpadů na základě podpory odděleného sběru odpadů.
- Budování třídících linek a zařízení na recyklaci odpadů, systémy na podporu odděleně sbíraných a následně využívaných specifických druhů odpadů (baterie a akumulátory, odpad z elektrických a elektronických zařízení, použitých olejů, biologicky rozložitelných odpadů).
- Snižování množství odstraňovaných odpadů.
- Podpora technologií k využívání druhotných surovin získaných z odpadů.
- Podpora projektů vedoucích ke snižování měrné produkce nebezpečných odpadů a podpora budování zařízení na nakládání s nebezpečnými odpady.

Oblast podpory 4.2: Odstraňování starých ekologických zátěží

Oblast podpory je zaměřená na zvýšení počtu inventarizovaných kontaminovaných míst, zpracování analýz rizika a snížení počtu rizikových kontaminovaných (prioritních) lokalit se starou ekologickou zátěží v ČR. Cílem podpory je proto dokončení inventarizace, řešení a odstranění závažných (rizikových) starých ekologických zátěží.

O podporu v oblastech podpory prioritní osy 4 mohou žádat: **obce a města**, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, svazky obcí, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, **kraje**, státní podniky, státní příspěvkové organizace, občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, obchodní společnosti vlastněné obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty a podnikatelské subjekty – fyzické osoby.

Podpora je poskytována formou nevratné finanční pomoci.

Oblast podpory 5.1: Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik

Podpora je zaměřena na

- rozvoj a inovace technik přispívajících ke snižování průmyslového znečištění,
- BAT – vytvoření institucionálního zázemí pro výzkum BAT, investiční podpora rozvoje, ověřování, testování, aplikace a zavádění technik na principu preventivního přístupu k ochraně ŽP,

- podpora aplikace technik snižujících znečištění životního prostředí, podpora aplikace environmentálně příznivých technik
- rozvoj informačních systémů o znečišťování životního prostředí,
- výzkum znečišťujících látek a monitorovacích metod,
- vybudování infrastruktury pro identifikaci zdrojů emisí,
- podpora výzkumu, vývoje a aplikace technologií snižujících znečištění životního prostředí,
- vytvoření ucelené soustavy monitorování rizik chemických látek a jejich omezování,
- vytvoření ověřené metodiky identifikace tichých oblastí ve volné krajině,
- vytvoření systému prevence závažných havárií.

Podpora je poskytována formou dotace a mohou o ni žádat: **obce a města**, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, svazky obcí, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, **kraje**, organizační složky státu, státní podniky a organizace, státní příspěvkové organizace, občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, veřejné výzkumné instituce, společenství vlastníků jednotek, podnikatelské subjekty, správci povodí a vodních toků, provozovatelé systému předpovědní povodňové služby.

Oblast podpory 6.1: Implementace a péče o území soustavy Natura 2000

Cílem je zajištění podkladů pro vyhlášení schválených evropsky významných lokalit a zajištění podkladů pro naplnění povinnosti monitoringu podle Směrnice Rady 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků a Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Oblast bude realizována prostřednictvím individuálních projektů. O podporu mohou žádat **kraje**, Česká republika – prostřednictvím organizačních složek státu s výjimkou pozemkových úřadů, AOPK ČR a správy národních parků, příspěvkové organizace – správy národních parků.

Oblast podpory 6.2: Podpora biodiverzity

Cílem je posílení populací ohrožených druhů rostlin a živočichů a jejich biotopů, posílení biologické rozmanitosti na úrovni stanovišť a snížení antropogenních vlivů na přírodu a krajinu.

Oblast bude realizována prostřednictvím individuálních projektů. O podporu mohou žádat mimo jiné **města** a **obce**, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, svazky obcí, kraje, příspěvkové organizace a organizační složky krajů.

Oblast podpory 6.3: Obnova krajinných struktur

Cílem je zvýšení počtu a plochy založených a obnovených krajinných prvků a prvků územních systémů ekologické stability, zlepšení přírodních poměrů v lesích a zlepšení stavu lesních půd.

O podpora mohou žádat stejní příjemci jako u 6.2.

Oblast podpory 6.4: Optimalizace vodního režimu krajiny

Cílem této podpory je

- Náprava v minulosti nevhodně upravených toků, nevhodných odvodnění a jiných zásahů negativně ovlivňujících vodní režim v krajině.
- Zvyšování retenční schopnosti krajiny – ochrana a obnova přirozených odtokových poměrů a omezování vzniku rizikových situací, zejména povodní.
- Snížení výskytu negativních vlivů vodní a větrné eroze – založení nebo obnova mezí, zasakovacích pásů a průleहů.

Příjemci podpory mohou být stejní jako u 6.2.

Oblast podpory 6.5: Podpora regenerace urbanizované krajiny

Podpora je zaměřena na

- Zvýšení počtu, rozlohy a přírodní kvality segmentů přírodního charakteru v zastavěných územích.
- Odstranění nevyužívaných staveb a dalších zátěží z chráněných území:
  - individuální zakládání a obnova parků a další trvalé nelesní zeleně na plochách vymezených v územně plánovací dokumentaci, stromořadí a významných skupin stromů uvnitř sídel, hřbitovů, městských a obecních lesoparků, školních zahrad a komponovaných krajinných areálů,
  - zakládání a regenerace zeleně v rámci tvorby zeleného prstence kolem sídla, vymezené v územně plánovací dokumentaci,

- výsadba vegetace s charakterem blízkým přírodě na místě dříve odstraněných malých a ekonomicky těžko využitelných brownfields, bývalých vojenských výcvikových prostorů, jiných staveb a zařízení, zátěže či následků geologického průzkumu,
- odstranění nebo zajištění nevyužívaných staveb a dalších objektů ve zvláště chráněných územích a územích zařazených do soustavy Natura 2000.

Příjemci podpory mohou být stejní jako u 6.2.

Oblast podpory 6.6: Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod

Podpora je zaměřena na

- Provedení sanace a stabilizace nejnebezpečnějších sesuvů a skalních masivů a zajištění jejich monitorování.
- Zpracování a přehodnocení zásob podzemních vod, revize ochranných pásem a vybudování nových zdrojů podzemních vod pro zásobování obyvatelstva.
- Zajištění dalších neobnovitelných zdrojů.
- Odstranění negativních následků hornické činnosti realizované v minulosti.

O podporu mohou žádat příjemci jako u 6.2.

Oblast podpory 7.1: Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací

Cílem podpory je podpora poradenských, vzdělávacích a informačních center zaměřených na mezioborové problémy a souvislosti životního prostředí:

- zabezpečení kvalitní infrastruktury (materiálního a provozního zázemí) pro realizaci programů environmentálního vzdělávání a pro environmentální poradenství proporcionálně ve všech krajích,
- zabezpečení kvalitní infrastruktury (materiálního a provozního zázemí) pro poskytování informací o životním prostředí prostřednictvím sítí environmentálních informačních center,

- zabezpečení kvalitní infrastruktury pro realizace programů vzdělávání o interdisciplinárních a ekonomických souvislostech problematiky životního prostředí a udržitelného rozvoje (obnovitelné zdroje a úspory energie, inovační efekty, dopady na zaměstnanost, nákladově efektivní řešení apod.),
- zabezpečení nabídky kvalitních odborných materiálů a pomůcek investičního charakteru pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu, např. tvorba filmů a videopořadů, investice do vybudování elektronického portálu nebo internetových řešení (vyjma správních režii a provozních nákladů), tvorba multimediálních výukových pomůcek investičního charakteru, dalších didaktických pomůcek investičního charakteru, zřízení naučných stezek apod..

Podpora je poskytována formou dotace a mohou o ni žádat: **města a obce**, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, svazky obcí, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, **kraje**, organizační složky státu, státní příspěvkové organizace, občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti a další subjekty jejichž činnost není podnikatelskou ve smyslu Obchodního zákoníku.

5.1.6 Operační program Doprava 2007 - 2013

Hlavním cílem a smyslem OP je zlepšení dopravní dostupnosti. OP se zaměřuje na výstavbu a modernizaci transevropské dopravní sítě (TEN-T = Trans European Network – Transport) a sítí navazujících, na modernizaci silniční sítě nižších tříd, na zlepšování kvality dopravy, na moderní způsoby řízení a formování progresivních dopravních technologií.

V rámci tohoto OP **nemají obce možnost** podávat žádost o finanční podporu. V rámci Operačního programu Doprava (OPD) mohou být žadateli vlastníci/správci dotčené infrastruktury. Proto se podrobněji tímto OP zabývat nebudu.

Operační program Doprava je v gesci Ministerstva dopravy ČR.

Operační program Doprava 2007 - 2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Vyčleněné finanční prostředky z fondů EU a podíl prioritní osy na OPD
Prioritní osa 1: Modernizace železniční sítě TEN-T	Modernizace a rozvoj železničních tratí sítě TEN-T včetně železničních uzlů	2,19 mld. €, tj. 37,9 %
	Zajištění interoperability na stávajících železničních tratích, zajištění souladu s technickou specifikací interoperability (TSI) a rozvoj telematických systémů	
Prioritní osa 2: Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T	Modernizace a rozvoj dálnic a silnic sítě TEN-T	1,61 mld. €, tj. 27,8 %
	Rozvoj inteligentních dopravních systémů v silniční dopravě a systémů ke zvýšení bezpečnosti silniční dopravy	
Prioritní osa 3: Modernizace železniční sítě mimo TEN-T	Modernizace a rozvoj železniční sítě mimo sít' TEN-T	0,39 mld. €, tj. 6,8 %
Prioritní osa 4: Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T	Rekonstrukce a modernizace na silnicích I. třídy mimo TEN-T	1,05 mld. €, tj. 18,2 %
Prioritní osa 5: Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze	Rozvoj sítě metra v Praze	0,33 mld. €, tj. 5,7 %
	Zavádění systémů řízení a regulace silničního provozu v Praze	
Prioritní osa 6: Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy	Podpora multimodální nákladní přepravy	0,12 mld. €, tj. 2,1 %
	Rozvoj a modernizace vnitrozemských vodních cest sítě TEN-T a mimo TEN-T	
	Podpora modernizace říčních plavidel	
Prioritní osa 7 a 8: Technická pomoc OP Doprava		0,08 mld. €, tj. 1,4 %

Pramen: OP Doprava, <http://www.strukturalni-fondy.cz/op-doprava/dokumenty>

Tabulka 10: Operační program Doprava 2007 - 2013

5.1.7 Integrovaný operační program 2007 - 2013

Integrovaný operační program (IOP) je zaměřen na modernizaci a zefektivnění činnosti a procesů v oblasti veřejné správy, veřejných služeb a řízení územního rozvoje a na

podporu vybraných aktivit, které jsou stěžejní pro vyvážený a harmonický rozvoj celého území ČR jako předpokladu pro zvýšení konkurenceschopnosti regionů a ČR jako celku.

Žadatelé v rámci IOP mohou být **obce, svazky obcí**, organizační složky státu a jimi zřizované příspěvkové organizace, **kraje** a jimi zřizované a zakládané organizace, NNO s celonárodní působností, fyzické a právnické osoby poskytující veřejnou službu v oblasti zdravotní péče. IOP je v gesci Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Integrovaný operační program 2007 - 2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Vyčleněné finanční prostředky z fondů EU a podíl prioritní osy na IOP
Prioritní osa 1: Modernizace veřejné správy	1.1 Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě	334,5 mil. €, tj. 21,1 %
Prioritní osa 2: Zavádění ICT v územní veřejné správě	2.1 Zavádění ICT v územní veřejné správě	170,8 mil. €, tj. 10,8 %
Prioritní osa 3: Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb	3.1 Služby v oblasti sociální integrace	545,1 mil. €, tj. 34,5 %
	3.2 Služby v oblasti veřejného zdraví	
	3.3 Služby v oblasti zaměstnanosti	
	3.4 Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik	
Prioritní osa 4: Národní podpora cestovního ruchu	4.1a Národní podpora cestovního ruchu (Cíl Konvergence)	65,2 mil. €, tj. 4,1 %
	4.1b Národní podpora cestovního ruchu (Cíl RKaZ)	
Prioritní osa 5: Národní podpora územního rozvoje	5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví	420,9 mil. €, tj. 26,6 %
	5.2 Zlepšení prostředí v problémových sídlištích	
	5.3 Modernizace a rozvoj systému tvorby územních politik	
Prioritní osa 6: Technická pomoc	6.1 Aktivity spojené s řízením IOP	45,9 mil. €, tj. 2,9 %
	6.2 Ostatní náklady technické pomoci IOP	

Pramen: Integrovaný OP, <http://www.strukturalni-fondy.cz/iop/dokumenty>

Tabulka 11: Integrovaný operační program 2007 - 2013

Oblast podpory 2.1: Zavádění ICT v územní veřejné správě

Cílem podpory je modernizace územní veřejné správy a veřejných služeb prostřednictvím vyššího využití ICT v území:

- zvýšit úroveň služeb elektronické veřejné správy na regionální a místní úrovni,
- snížit administrativní zatížení občanů, podnikatelů a veřejného sektoru.

Podpora je poskytována formou nevratné finanční pomoci (dotace) a jejími příjemci mohou být: **kraje** a jimi zřizované a zakládané organizace; **obce** a jimi zřizované a zakládané organizace; **svazky obcí**.

Oblast podpory 3.1: Služby v oblasti sociální integrace

Tato oblast podpory se zaměřuje na financování infrastruktury pro sociální integraci. Podpora v rámci sociální infrastruktury je dělena do několika oblastí podpor:

- prosazení národní strategie a národního přístupu při transformaci pobytových zařízení sociálních služeb v sociální služby,
- pomoc při řešení problémů nejvíce postižených oblastí, které vyplývají z provedené Analýzy sociálně vyloučených romských lokalit a komunit v ČR a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti,
- investiční pomoc pro podporu a rozvoj nástrojů sociální ekonomiky.

Podpora bude poskytována formou dotace a mohou se o ni žádat organizační složky státu a jimi zřizované příspěvkové organizace, **kraje** a jimi zřizované organizace, nestátní neziskové organizace, **obce** a jimi zřizované organizace, podnikatelé (osoby zapsané v obchodním rejstříku a osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění nebo na základě zvláštních předpisů).

Oblast podpory 3.3: Služby v oblasti zaměstnanosti

Zaměření podpory se týká modernizace systému služeb zaměstnanosti, prostřednictvím výstavby nových výcvikových a školicích středisek a rekvalifikačních institucí. Při hodnocení a realizaci projektů bude zohledněna problematika rovných příležitostí a zabezpečeno dodržování tohoto principu v praxi.

Podpora bude realizována formou dotace a mohou se o ni ucházet organizační složky státu v oblasti služeb zaměstnanosti (MPSV, ÚP), **kraje** a jimi zřizované organizace.

Oblast podpory 5.1: Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví

Cílem podpory je zlepšení služeb pro vlastníky památek v oblasti péče o kulturní dědictví, zvýšení využití kulturního dědictví ČR a prezentace kultury pro veřejnost.

Podporovanými aktivitami jsou:

- vytváření a zefektivňování národních metodických center pro vybrané oblasti kulturního dědictví,
- realizace vzorových projektů obnovy a využití nejvýznamnějších součástí nemovitého památkového fondu ČR,
- zdokonalení infrastruktury pro moderní kulturní služby s vyšší přidanou hodnotou.

Podpora je poskytována formou nevratné finanční pomoci (dotace) a žádosti mohou podávat: organizační složky státu a jimi zřizované příspěvkové organizace, **obce** a jimi zřizované organizace, svazky obcí, NNO a zájmová sdružení právnických osob.

Oblast podpory 5.2: Zlepšení prostředí problémových panelových sídlišť

Podpora je zaměřena na zvýšení kvality života a životního prostředí pro obyvatele problémových sídlišť ve velkých městech nad 20 000 obyvatel prostřednictvím revitalizace prostředí těchto sídlišť a regenerace bytových domů v sídlištích, včetně úspor energie.

Podporovány budou projekty týkající se:

- revitalizace veřejných prostranství,
- regenerace bytových domů,
- pilotní projekty zaměřené na řešení romských komunit ohrožených sociálním vyloučením.

Podpora je poskytována formou nevratné finanční pomoci (dotace) a žádosti mohou podávat: vlastníci bytových, popř. nebytových domů a **obce** (pro revitalizaci prostředí veřejných prostranství sídlišť).

Oblast podpory 5.3: Modernizace a rozvoj systému tvorby územních politik

Podpora je zaměřena na posílení řízení udržitelného rozvoje území s využitím územních plánů obcí a lepších územně analytických podkladů k odstraňování regionálních disparit:

- podpora při zavádění územně analytických podkladů obcí (v úrovni obcí s rozšířenou působností) a krajů,
- podpora tvorby a aktualizace územních plánů obcí s ohledem na udržitelný rozvoj území.

Příjemci podpory mohou být **kraje a obce**. Forma podpory – nevratná finanční pomoc (dotace).

5.2 Regionální operační programy (ROP)

V současném programovacím období 2007 – 2013 bude moci Česká republika využít až 26,7 mld. €, tj. cca 774 miliard Kč z fondů Evropské unie k podpoře rozvoje regionů, konkurenceschopnosti, hospodářského růstu a kvality života bydlení. Na regionální operační programy z toho připadá částka **4,66 mld. €, tj. cca 131,4 mld. Kč**, tedy přibližně 17,46 % z finančních prostředků určených pro Českou republiku v období 2007 - 2013.

V ČR je v rámci cíle Konvergence pro období 2007 - 2013 připraveno celkem sedm regionálních operačních programů (ROP) určených pro celé území České republiky (s výjimkou Hlavního města Prahy), v každém regionu soudržnosti jeden.

Za vyjednání regionálních operačních programů je zodpovědná generální sekretářka Milena Vicenová. Ta už dříve k významu regionálních operačních programů prohlásila: „Města a obce budou disponovat dalšími prostředky pro rozvoj podnikatelských schopností svých obyvatel včetně rekvalifikačních kurzů, a tím jim mohou pomoci při hledání lépe placené práce. Města hrají zásadní roli při snižování rozdílů mezi sociálními skupinami. Pouze sociálně soudržná společnost může dosáhnout dlouhodobého a udržitelného rozvoje.“⁹ Vlastní iniciativa měst a obcí je tedy bezpodmínečně nutná. Zastupitelé mají zásadní roli ve zvyšování atraktivity svých měst v očích investorů.

Finální verze všech sedmi regionálních operačních programů ČR odsouhlasila Evropská komise na konci listopadu 2007.

5.2.1 Cíle regionálních operačních programů

Regionální operační programy odráží specifické podmínky každého regionu soudržnosti (NUTS II). Regionální operační programy v návaznosti na resortní sektorové

⁹ ČTK: *Evropská komise schválila regionální operační programy* [online]. c2004-2008 [cit. 2008-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/strukturalni-politika/clanek/ctk-evropska-komise-schvalila-regionalni-operacni-programy>>

programy své podpory směřují k řešení problémů vázaných na konkrétní region v ČR. Podporují tak využití potenciálu daného území a přispívají k jeho vyváženému rozvoji. Peníze půjdou především na rekonstrukci, modernizaci a výstavbu silnic II. a III. třídy, rozvoj další infrastruktury, rozvoj a obnova měst, cestovní ruch a integrovaný rozvoj regionu (podpora podnikání, využití brownfields, atd.).

Globálním cílem ROP je **urychlení rozvoje regionů ČR, zvýšení jejich konkurenceschopnosti a atraktivity pro investice a posílení kvality života obyvatel, při respektování vyváženého a udržitelného rozvoje regionů vycházející z využití jejich potenciálu.**¹⁰

Zaměření podpor Regionálních operačních programů (Specifické cíle ROP):

- **modernizace technické infrastruktury** zvyšující přitažlivost regionu pro investice při zohledňování ochrany životního prostředí,
- **zvýšení prosperity regionu vytvářením prostředí pro rozvoj malých a středních podniků** včetně prostředí pro inovace a vytváření nových pracovních příležitostí,
- **zvýšení podílu cestovního ruchu** na hospodářské prosperitě regionu a na vytváření pracovních příležitostí,
- **modernizace a zlepšení podmínek pro obyvatele ve městech a na venkově**, související s rozvojem hmotného prostředí, lidských zdrojů, kultury a volnočasových aktivit, přispívajících ke zvýšení atraktivity těchto území pro hospodářský rozvoj.¹¹

Řídicím orgánem odpovědným za řádnou realizaci regionálního operačního programu je **Regionální rada** příslušného regionu soudržnosti.

5.2.2 ROP NUTS II Střední Čechy

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy je určen pro region soudržnosti Střední Čechy, který je totožný se Středočeským krajem. Celková alokace na program činí

---

¹⁰ *Regionální operační programy*[online]. c1997-2007 [cit. 2007-07-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/rop/1001614>>

¹¹ *Regionální operační programy*[online]. [cit.2007-07-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/rop/1001614>>

559,08 mil. € = cca 15,77 mld. Kč (12 % z celkové alokace pro všechny ROPy, 2,09 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku).

Globálním cílem regionu k roku 2013 je zvýšení HDP na obyvatele na úroveň minimálně 75 % průměru EU. V programu je uplatněn integrovaný přístup k územnímu rozvoji a zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží.

ROP SČ obsahuje **4 prioritní osy (doprava, cestovní ruch, integrovaný rozvoj území, technická pomoc)** rozdělující operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpory, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy

Prioritní osa	Název	Vyčleněno z fondů EU (v mil. €)	% ROP SČ
1	Doprava	232,6	41,6
2	Cestovní ruch	100,6	18,0
3	Integrovaný rozvoj území	206,9	37,0
4	Technická pomoc	19,0	3,4
Celkem		559,1	100,0

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sc>

Tabulka 12: Regionální operační program NUTS II Střední Čechy

5.2.3 ROP NUTS II Jihozápad

Regionální operační program NUTS II Jihozápad je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Celková alokace na program činí **619,65 mil. €** = cca 17,47 mld. Kč (13,3 % z celkové alokace pro všechny ROPy, 2,32 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku).

Globálním cílem je zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel. ROP se zaměřuje na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

ROP JZ obsahuje 4 prioritní osy:

Regionální operační program NUTS II Jihozápad

Prioritní osa	Název	Vyčleněno z fondů EU (v mil. €)	% ROP JZ
1	Dostupnost center	275,7	44,5
2	Stabilizace a rozvoj měst a obcí	201,4	32,5
3	Rozvoj cestovního ruchu	123,9	20,0
4	Technická pomoc	18,6	3,0
Celkem		619,6	100,0

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-jz>

Tabulka 13: Regionální operační program NUTS II Jihozápad

5.2.4 ROP NUTS II Severozápad

Regionální operační program NUTS II Severozápad je určen pro region soudržnosti Severozápad sestávající z Karlovarského a Ústeckého kraje. Celková alokace na program činí **745,91 mil. €** = cca 21,03 mld. Kč (16,01 % z celkové alokace pro všechny ROPy, 2,79 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku).

Globálním cílem je zvýšení kvality fyzického prostředí a přeměna ekonomických a sociálních struktur regionu, jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel Karlovarského a Ústeckého kraje. ROP se zaměřuje na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

ROP SZ obsahuje 5 prioritních os:

Regionální operační program NUTS II Severozápad

Prioritní osa	Název	Vyčleněno z fondů EU (v mil. €)	% ROP SZ
1	Regenerace a rozvoj měst	288,6	38,7
2	Integrovaná podpora místního rozvoje	32,5	4,4
3	Dostupnost a dopravní obslužnost	262,0	35,1
4	Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	142,6	19,1
5	Technická pomoc	2,7	2,7
Celkem		728,4	100,0

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sz>

Tabulka 14: Regionální operační program NUTS II Severozápad

5.2.5 ROP NUTS II Jihovýchod

Regionální operační program NUTS II Jihovýchod je určen pro region soudržnosti Jihovýchod sestávající z Jihomoravského kraje a kraje Vysočina. Celková alokace na program činí 704,45 mil. € = cca 19,86 mld. Kč (15,12 % z celkové alokace pro všechny ROPy, 2,64 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku).

Deklarovaným globálním cílem je růst konkurenceschopnosti a prosperity regionu při zvyšování kvality života obyvatel. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

ROP JV obsahuje **4 prioritní osy**:

Regionální operační program NUTS II Jihovýchod

Prioritní osa	Název	Vyčleněno z fondů EU (v mil. €)	% ROP JV
1	Dostupnost dopravy	359,3	51,0
2	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	133,8	19,0
3	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel	187,4	26,6
4	Technická pomoc	23,9	3,4
Celkem		704,4	100,0

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-jv>

Tabulka 15: Regionální operační program NUTS II Jihovýchod

5.2.6 ROP NUTS II Střední Morava

Regionální operační program NUTS II Střední Morava je určen pro region soudržnosti Střední Morava sestávající z Olomouckého a Zlínského kraje. Celková alokace na program činí 657,39 mil. € = cca 18,54 mld. Kč (14,11 % z celkové alokace pro všechny ROPy, 2,46 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku).

Program je charakteristický zaměřením na řešení problémů, které je efektivní řešit prostřednictvím regionálních intervencí (oblast cestovního ruchu) nebo se jedná o problémy, jejichž řešení je vymezeno kompetencemi krajských samospráv (neuspokojivý stav silnic 2. a 3. třídy). Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na

venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží.

ROP SM obsahuje 4 prioritní osy:

Regionální operační program NUTS II Střední Morava

Prioritní osa	Název	Vyčleněno z fondů EU (v mil. €)	% ROP SM
1	Doprava	255,1	38,8
2	Integrovaný rozvoj a obnova regionu	259,0	39,4
3	Cestovní ruch	121,6	18,5
4	Technická pomoc	21,7	3,3
Celkem		657,4	100,0

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sm>

Tabulka 16: Regionální operační program NUTS II Střední Morava

5.2.7 ROP NUTS II Moravskoslezsko

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko je určen pro region soudržnosti Moravskoslezsko, který je totožný s Moravskoslezským krajem. Celková alokace na program činí 716,09 mil. € = cca 20,19 mld. Kč (14,06 % z celkové alokace pro všechny ROPy, 2,68 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku).

Pro program je charakteristické, že zlepšit podmínky pro růst a zaměstnanost prostřednictvím investic do fyzického a lidského kapitálu, rozvoje inovací a znalostní společnosti. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. ROP MS obsahuje 5 prioritních os:

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko

Prioritní osa	Název	Vyčleněno z fondů EU (v mil. €)	% ROP MS
1	Regionální infrastruktura a dostupnost	289,3	40,4
2	Podpora prosperity regionu	194,8	27,2
3	Rozvoj měst	136,1	19,0
4	Rozvoj venkova	71,6	10,0
5	Technická pomoc	24,3	3,4
Celkem		716,1	100,0

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-ms>

Tabulka 17: Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko

5.2.8 ROP NUTS II Severovýchod

Regionální operační program NUTS II Severovýchod je určen pro region soudržnosti Severovýchod sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Celková alokace na program činí 656,46 mil. € = cca 18,51 mld. Kč (14,09 % z celkové alokace pro všechny ROPy, 2,46 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku).

Zaměření ROP regionu NUTS II Severovýchod v podobě definovaných prioritních os vychází a navazuje na globální cíl, strategické cíle a priority Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007 – 2013. Obsahové zaměření ROP je formulováno s ohledem na tematické zaměření ostatních operačních programů a uplatňování principu subsidiarity a z toho odvozovaných kompetenčních předpokladů a dispozic, které souvisejí s rozvojem území. Při tvorbě ROP byl uplatněn princip komplexního řešení problémů vycházející z územně integrovaného přístupu na základě znalostí konkrétních podmínek regionu NUTS II Severovýchod.

Globální cíl a specifické cíle ROP

V analýze sociálně ekonomické situace a SWOT regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod obsažené v programovacím dokumentu ROP byly identifikovány významné rozvojové podněty, které se dají souhrnně charakterizovat prostřednictvím globálního cíle ROP a na něj navazujících specifických cílů:

„Zvýšení kvality fyzického prostředí regionu, což povede ke zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje EU“.¹²

ROP je založen na eliminaci faktorů, které překážejí rozvoji a růstu, a na využití pozitivních výhod, které poskytují příležitosti pro růst. Rovněž bude založen na iniciativách veřejného, neziskového a soukromého sektoru. Takový integrovaný přístup vyžaduje, aby měl program řadu specifických cílů, které odrážejí kombinaci ekonomických, sociálních a ekologických aspirací obsažených v globálním cíli. **Specifickými cíli** programu proto jsou:

1. Zvýšit dostupnost regionu a efektivnost dopravy při respektování ochrany životního prostředí.
2. Zlepšit kvalitu života a veřejných služeb pro obyvatelstvo s důrazem na snižování regionálních disparit.
3. Zvýšit efektivnost využití přírodního a kulturního potenciálu regionu.

---

¹² Prováděcí dokument ROP SV [online]. c2007 [cit. 2008-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.rada-severovychod.cz/data/sharedfiles/1372/pd-rop-sv-17.12.07-verze-1.02-cistopis.pdf>>

4. Zvýšit atraktivitu regionu pro podnikání a investice.

ROP se zaměřuje především na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a objektů a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. ROP SV je realizován prostřednictvím **pěti prioritních os**:

Regionální operační program NUTS II Severovýchod

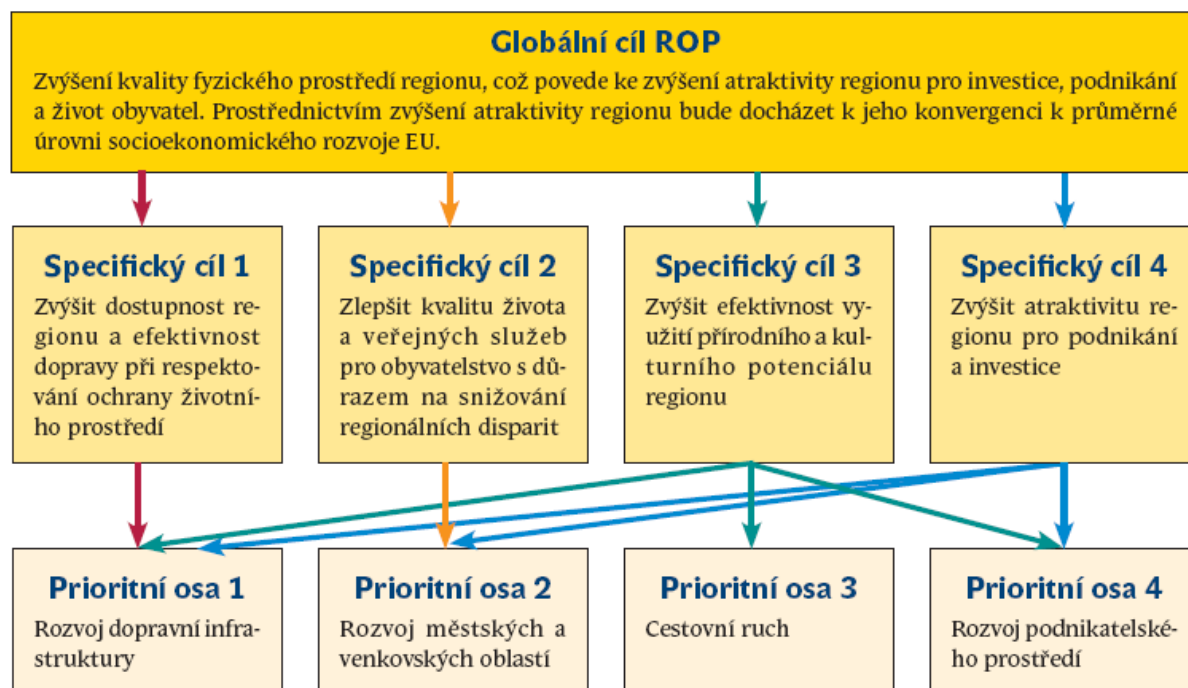
Prioritní osa	Název	Vyčleněno z fondů EU (v mil. €)	% ROP SV
1	Rozvoj dopravní infrastruktury	242,9	37,0
2	Rozvoj městských a venkovských oblastí	223,2	34,0
3	Cestovní ruch	144,4	22,0
4	Rozvoj podnikatelského prostředí	26,3	4,0
5	Technická pomoc	19,7	3,0
Celkem		656,5	100,0

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sv>

Tabulka 18: Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Návaznost globálního cíle a specifických cílů na jednotlivé prioritní osy ukazuje následující obrázek.

Strom cílů ROP SV

Pramen: <http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sv>

Obrázek 2: Strom cílů ROP SV

Prioritní osy jsou dále členěny do dvanácti oblastí podpory. Finanční plán alokace zdrojů na jednotlivé prioritní osy a oblasti podpory (včetně národních zdrojů) je přílohou č. 1 této práce. Globální a specifické cíle jednotlivých prioritních os jsou následující:

Prioritní osa 1: Rozvoj dopravní infrastruktury

Cílem prioritní osy je zkvalitnění regionální silniční a letištní dopravní infrastruktury, především její páteřní sítě, dále infrastruktury veřejných mezinárodních letišť a zlepšení dopravní obslužnosti celého území regionu v souladu s ochranou životního prostředí při respektování zásad trvale udržitelného rozvoje. Modernizovaná dopravní infrastruktura je nezbytnou podmínkou rozvoje a konkurenceschopnosti celého regionu.

Prioritní osa je rozvíjena prostřednictvím 3 specifických cílů:

Specifický cíl: Zkvalitnit stav regionální silniční dopravní infrastruktury, především její páteřní sítě, s důrazem na zlepšení dopravní dostupnosti území, kvalitnější připojení území na nadřazenou dopravní síť a zvýšení bezpečnosti provozu. Tento cíl je zaměřen na podporu investic do regionální silniční dopravní infrastruktury, především její páteřní sítě, které povedou ke zlepšení dopravní dostupnosti území, kvalitnějšímu připojení území na nadřazenou dopravní síť a zvýšení bezpečnosti provozu a zároveň ke snížení nepříznivých vlivů dopravy na obyvatelstvo a životní prostředí. Specifický cíl je v rámci ROP rozvíjen prostřednictvím oblasti podpory 1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury.

Specifický cíl: Zlepšit dopravní obslužnost území. Tento cíl je zaměřen na podporu vytvoření optimální dopravní obslužnosti a dostupnosti na celém území regionu, které jsou jednou z důležitých podmínek kvalitního života v regionu NUTS II Severovýchod. Specifický cíl je v rámci ROP rozvíjen prostřednictvím oblasti podpory 1.2 Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území.

Specifický cíl: Zlepšit podmínky letecké dopravy v regionu rozvojem veřejných mezinárodních letišť. Tento cíl je zaměřen na podporu investic do rozvoje letištní infrastruktury veřejných mezinárodních letišť, což povede nejen ke zlepšení podmínek letecké dopravy v regionu, ale i k dalšímu ekonomickému rozvoji. Specifický cíl je v rámci ROP rozvíjen prostřednictvím oblasti podpory 1.3 Rozvoj mezinárodních veřejných letišť.

Prioritní osa 2: Rozvoj městských a venkovských oblastí

Cílem je usilovat o vyvážený rozvoj regionu s respektem zásad trvale udržitelného rozvoje a dosáhnout celkového zlepšení kvality života obyvatel v městských sídlech a venkovských oblastech. Prioritní osa se zaměřuje na snížení regionální rozdílnosti limitující

zvýšení ekonomické prosperity a efektivní rozhodování o rozvoji regionu s dlouhodobým horizontem. Prioritní osa Rozvoj městských a venkovských oblastí je zaměřena na snížení územních rozdílů mezi městskými a venkovskými oblastmi regionu Severovýchod, a to zejména v oblasti kvality života, lidských zdrojů, občanské infrastruktury a trvale udržitelného rozvoje. Vychází z reálné potřeby podpory rozvoje městských a venkovských oblastí vedoucí ke zvýšení jejich ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti, jejich vzájemné spolupráce a provázanosti a ke zvýšení standardů a atraktivity života s respektem zásad trvale udržitelného rozvoje.

Prioritní osa je rozvíjena prostřednictvím 3 specifických cílů:

Specifický cíl: Posílit pozici a rozvoj regionálních městských center, zejména jejich sociální a fyzické struktury. Tento cíl je zaměřen na podporu aktivit a projektů vedoucích ke zvýšení standardů života obyvatel ve velkých městech se zaměřením na zlepšení jejich image, lidského a ekonomického potenciálu. V rámci ROP je rozvíjen prostřednictvím oblasti podpory 2.1 Rozvoj regionálních center.

Specifický cíl: Posílit rozvoj a zvýšit kvalitu života v městském prostředí, zejména jejich sociální a fyzické struktury. Tento cíl je zaměřen na podporu aktivit a projektů vedoucích ke zvýšení standardů života obyvatel ve městech a zlepšení image městských sídel a jejich lidského a ekonomického potenciálu. V rámci ROP je rozvíjen prostřednictvím oblasti podpory 2.2 Rozvoj měst.

Specifický cíl: Posílit pozici venkovských oblastí, zejména zvýšením atraktivity fyzického prostředí a zajištěním vysoké kvality života obyvatel. Tento cíl je zaměřen na podporu aktivit a projektů, které povedou ke zvýšení atraktivity venkovských oblastí z pohledu kvalitní úrovně života a zlepšením občanské infrastruktury. V rámci ROP je rozvíjen prostřednictvím oblasti podpory 2.3 Rozvoj venkova.

Prioritní osa 3: Cestovní ruch

Cílem prioritní osy je zvýšení podílu cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu a zaměstnanosti prostřednictvím využití stávajícího potenciálu regionu a zlepšením kvality a rozsahu infrastruktury a služeb cestovního ruchu při respektování zásad trvale udržitelného rozvoje. Je třeba usilovat o to, aby se cestovní ruch stal jedním z faktorů snižujících negativní regionální disparity. Za účelem podpory cestovního ruchu v regionu NUTS II Severovýchod si klade Regionální operační program v rámci prioritní osy Cestovní ruch následující specifické cíle:

Specifický cíl: Zvýšit kvalitu a rozšířit spektrum infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu. Tento cíl je zaměřen především na podporu investic do základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu (CR), tedy do materiálně-technického zabezpečení, které je důležitou podmínkou pro realizaci CR v regionu. Specifický cíl je v rámci ROP rozvíjen prostřednictvím oblasti podpory 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR.

Specifický cíl: Zvýšit kvalitu služeb cestovního ruchu a jejich efektivní koordinace. Tento cíl je zaměřen především na podporu investic do zkvalitnění širokého spektra služeb cestovního ruchu, podporu tvorby nových produktů a programů cestovního ruchu (balíčků služeb) s využitím stávajícího potenciálu, vytváření a zajištění efektivnější a cílenější koordinace rozvojových a marketingových aktivit na území regionu Severovýchod. Kvalita poskytovaných služeb má zásadní vliv zejména na návštěvnost regionu a potažmo tím ovlivňuje další celkový rozvoj CR v území. Specifický cíl je v rámci ROP rozvíjen prostřednictvím oblasti podpory 3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR.

5.3 Evropská územní spolupráce

Součástí Strukturálních fondů EU je v programovacím období 2007 – 2013 nově definovaný Cíl 3 – Evropská územní spolupráce, který navazuje na předchozí Iniciativu Společenství INTERREG III.

Evropská územní spolupráce je realizována prostřednictvím přeshraniční, nadnárodní a meziregionální formy spolupráce a dvou síťových programů: ESPON 2013 (Monitorovací síť pro evropské územní plánování) a INTERACT II (program pro výměnu zkušeností s přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spoluprací).

Největší podporu má tradičně přeshraniční spolupráce. V České republice se jedná celkem o 5 Operačních programů, a to: ČR – Bavorsko, ČR – Polsko, ČR – Rakousko, ČR – Sasko a ČR – Slovensko.

Programy přeshraniční spolupráce 2007 - 2013 v ČR plynule navazují na předchozí Iniciativu Společenství INTERREG IIIA realizovanou v programovacím období 2004 - 2006. Pokračováním této formy spolupráce mezi členskými státy EU bude kromě dalšího rozšíření a prohloubení spolupráce příhraničních regionů zajištěn také socioekonomický rozvoj těchto regionů. Cíle jednotlivých programů odpovídají jak cílům stanoveným v regionálních rozvojových strategiích, tak rozvojovým cílům a politikám Společenství. Jedná se především

o horizontální podporu trvale udržitelného rozvoje, realizaci politiky Společenství v oblasti rovných příležitostí a ochrany životního prostředí a přírody.

Přehled vyčleněných finančních prostředků, určených pro jednotlivé OP Přeshraniční spolupráce, ukazuje následující tabulka.

Přehled celkových alokací pro OP Přeshraniční spolupráce

OP Přeshraniční spolupráce	Celkové finanční prostředky (100 %) v mil. €	z toho z ERDF (85 %)
ČR - Sasko	244,0	207,4
ČR - Bavorsko	135,9	115,5
ČR - Rakousko	126,4	107,4
ČR - Slovensko	109,1	92,7
ČR - Polsko	258,2	219,5

Pramen: <http://www.crr.cz/index.php?lssel=410>

Tabulka 19: Přehled celkových alokací pro OP Přeshraniční spolupráce

Vzhledem k tomu, že pracuji a bydlím v kraji, který sousedí s Polskem, vybrala jsem si na ukázkou OP Česká republika – Polsko.

5.3.1 Operační program Přeshraniční spolupráce: Česká republika – Polsko 2007 - 2013

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko je určen pro české kraje Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský, z polské strany jde o regiony jeleniogórsko-wałbrzyského, opolského, rybnicko-jastrzębského a bielsko-bialského. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 219,46 mil. €, které mají být z českých a polských národních veřejných zdrojů doplněny o 38,73 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno **103,68 mil. €** (cca 2,92 mld. Kč).

Cílem tohoto OP je podpora socioekonomického rozvoje území česko-polského příhraničí posilováním jeho konkurenceschopnosti a soudržnosti a propagací partnerské spolupráce jeho obyvatel. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu, ochranu životního prostředí, podporu hospodářské spolupráce, podporu rozvoje přeshraniční infrastruktury i služeb cestovního ruchu, podporu vzdělávání, kulturních a společenských aktivit, spolupráci územních samospráv a dalších subjektů na obou stranách hranice.

Příjemci jednotlivých podpor jsou společní pro celý OP (mimo prioritní osu 4) a mohou jimi být **územní samosprávné celky na všech úrovních** (v PL - vojvodství, okresy, v

ČR - kraje, obce a jejich sdružení nebo svazky), Organizace zřizované nebo založené státem, kraji/vojvodstvími či obcemi za účelem poskytování veřejných služeb, nestátní neziskové organizace, hospodářské komory, vysoké školy, jiné vzdělávací a výzkumné instituce, jiné subjekty neziskového charakteru (např. kulturní, vzdělávací a církevní instituce) a euroregiony.

Rozdělení OP do jednotlivých prioritních os a oblastí podpory vč. vyčleněných finančních prostředků ukazuje následující tabulka.

OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko 2007 - 2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Vyčleněné finanční prostředky z fondů EU a podíl prioritní osy na OP ČR - Polsko
Prioritní osa1: Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik	1.1 Posilování dostupnosti	70,2 mil. €, tj. 32,0 %
	1.2 Ochrana životního prostředí	
	1.3 Prevence rizik	
Prioritní osa2: Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu	2.1 Rozvoj podnikatelského prostředí	79,0 mil. €, tj. 36,0 %
	2.2 Podpora rozvoje cestovního ruchu	
	2.3 Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání	
Prioritní osa 3: Podpora spolupráce místních společenství	3.1 Územní spolupráce veřejných institucí	57,1 mil. €, tj. 26,0 %
	3.2 Podpora společenských, kulturních a volnočasových aktivit	
	3.3 Fond mikroprojektů	
Prioritní osa 4: Technická pomoc		13,2 mil. €, tj. 6,0 %
<i>Pramen: OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko 2007-2013, http://www.strukturalni-fondy.cz/op-preshranicni-spoluprace-cr-polsko/dokumenty</i>		

Tabulka 20: OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko 2007 - 2013

Oblast podpory 1.1: Posilování dostupnosti

Rozpracovává specifický cíl Zlepšení stavu infrastruktury a dopravní obslužnosti v česko-polské příhraniční oblasti:

- modernizace a rozvoj dopravní infrastruktury lokálního a regionálního významu v příhraničí (např. silnice, modernizace železniční infrastruktury s cílem zlepšit

bezpečnost nebo zvětšit dopravní dostupnost území, adaptace hraniční infrastruktury pro nové účely, parkoviště s významem pro cestovní ruch),

- zlepšování dopravní obslužnosti příhraniční oblasti, budování integrovaných dopravních systémů (veřejná doprava apod.),
- rozvoj informačních a komunikačních technologií.

Oblast podpory 1.2: Ochrana životního prostředí

Rozpracovává specifický cíl Zlepšení stavu a kvality životního prostředí v česko-polské příhraniční oblasti:

- podpora rozvoje a modernizace environmentální infrastruktury (zásobování vodou včetně stanic úpravy vody, vodovodních sítí; ČOV a kanalizace; nakládání s odpady; zásobování energiemi a podpora využívání obnovitelných zdrojů energií),
- péče o přírodu a krajinu (např. biodiverzita, revitalizace lokálního významu, trvalá péče a prevence ekologických škod, zlepšení stavu ovzduší, vodní ekosystémy, retence vody v území, ekologická stabilita).

Oblast podpory 1.3: Prevence rizik

Rozpracovává specifický cíl Zlepšení bezpečnosti v česko-polské příhraniční oblasti:

- podpora rozvoje záchranných služeb, předcházení environmentálním a technologickým rizikům, podpora aktivit spojených s monitoringem a řešením rizik životního prostředí (např. prevence, živly, povodně, prevence ekologických škod, environmentální vzdělávání, výzkum a výchova) a výměna zkušeností.

Oblast podpory 2.1: Rozvoj podnikatelského prostředí

Rozpracovává specifický cíl Zvyšování konkurenceschopnosti podniků v česko-polské příhraniční oblasti:

- posilování konkurenceschopnosti MSP, rozvoj informačních a komunikačních technologií a návazných služeb, spolupráce hospodářských komor, podnikatelských svazů, spolupráce v oblasti poradenství při zakládání podniků a poskytování průběžného poradenství pro existující firmy, marketingu, propagace, podpora

přeshraniční obchodní výměny, společná propagace, posilování inovačního potenciálu,

- propagace a rozvíjení spolupráce mezi subjekty trhu práce (včetně podpory osob vracejících se na trh práce, předcházení jevu sociálního vyloučení) a rovnost příležitostí na trhu práce, koordinovaná opatření na trhu práce (systémové změny, odstraňování diskriminace),
- spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, inovací a v oblasti transferu know-how technologií podporujících malé a střední podniky (sítě a klastry, vazby na vysoké školy a výzkumná pracoviště).

Oblast podpory 2.2: Podpora rozvoje cestovního ruchu

Rozpracovává specifický cíl Rozšíření nabídky cestovního ruchu v česko-polské příhraniční oblasti:

- ochrana a obnova kulturního a přírodního bohatství, řemeslných tradic, ochrana a obnova památek včetně sakrálních staveb, opevnění, historických urbanistických a technických komplexů, kulturních objektů, rázu kulturní krajiny, rozvoj cyklistických tras a stezek, hipposteze, turistických a lyžařských stezek a tras, další doprovodné infrastruktury CR a zlepšení vybavenosti pro volnočasové aktivity,
- podpora rozvoje služeb cestovního ruchu (např. výstavba a vybavení vhodných objektů pro poskytování služeb v cestovním ruchu, zřizování a činnost turistických informačních center, činnost organizací CR, tvorba nových produktů cestovního ruchu a jejich propagace, propagace přírodních hodnot a kulturního dědictví včetně možnosti propagace mimo podporované území, zavádění a využívání ICT v CR, podpora destinačního managementu).

Oblast podpory 2.3: Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání

Rozpracovává specifický cíl Zvyšování znalostí a dovedností obyvatel v česko-polské příhraniční oblasti, který bude realizován formou podpory spolupráce v oblasti vzdělávání, v přípravě na zaměstnání a celoživotním učení (včetně zlepšení jazykových a odborných kompetencí, zvyšování kvalifikací a dovedností).

Oblast podpory 3.1: Územní spolupráce veřejných institucí

Rozpracovává specifický cíl Posilování přeshraničních vazeb institucí poskytujících veřejné služby podporou systémové a programové spolupráce (např. spolupráce územních samospráv, jimi zřízených organizací, subjektů poskytujících veřejné služby, přeshraniční spolupráce při rozvoji území, společné rozvojové koncepce), včetně podpory nezbytné doprovodné infrastruktury pro realizaci těchto projektů.

Oblast podpory 3.2: Podpora společenských, kulturních a volnočasových aktivit

Rozpracovává specifický cíl Posilování přeshraničních vazeb obyvatelstva podporou společných kulturních a společenských projektů (živá kultura, výstavy, volnočasové aktivity, společné akce pro obyvatele v pohraničí, obnova tradic), včetně podpory nezbytné doprovodné infrastruktury pro realizaci těchto projektů.

Oblast podpory 3.3: Fond mikroprojektů

Rozpracovává specifický cíl Stimulace rozvoje místního společenství prostřednictvím podpory aktivit lokálních aktérů - Fond mikroprojektů posilováním přeshraničních vazeb obyvatel a institucí poskytujících veřejné statky a služby realizací nejmenších projektů Programu.

6 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU 2007 - 2013

Společná zemědělská politika byla ustavena Římskou smlouvou z roku 1957 a funguje od roku 1962. Současné diskutované postavení SZP se částečně odvíjí od faktu, že byla vytvořena za zcela specifických okolností. Po druhé světové válce státy ještě nebyly schopné zajišťovat svou zemědělskou produkci a bylo třeba nastavit účinný mechanismus pro kontrolu a zabezpečení dodávky potravin. K tomu měla sloužit i zemědělská politika v rámci ES.

Dnes je ovšem situace jiná, Evropská unie je potravinově naprosto soběstačná a dokonce se z ní stal druhý největší vývozcem zemědělských produktů na světě. Vyrůstající produkce, způsobená využitím nových technologií a chemikálií, se měla stát jedním z hlavních problémů SZP. Zemědělci mají zajištěny stabilní příjmy a nedochází k velkým výkyvům na trhu. EU teď neřeší nedostatek potravin, ale jejich nadbytek.

Zemědělství se stalo jednou z jednou z nejkontroverznějších a nejdiskutovanějších oblastí evropské politiky. Žádný z dřívějších pokusů o reformu nebyl dostatečně razantní. Společná zemědělská politika **zabírá asi 45 % rozpočtu Unie**. Reformovat SZP je velmi obtížné – především kvůli zájmovým skupinám farmářů, kterým vyhovoval způsob dotací odváděných od výše produkce. Až externí tlaky v devadesátých letech v podobě pravidel Světové obchodní organizace, rozšíření Unie a neudržitelnosti dnešní podoby SZP do budoucna, přiměly Evropu v zemědělském sektoru podniknout zásadní kroky k razantnější reformě. Zásadní změnou od roku 2003 je odstranění vazby mezi objemem produkce a výší dotací. K tomu zatím došlo jen v některých oblastech zemědělské výroby.

Ze všech členských států přijímá nejvíce dotací na zemědělství tradičně Francie (22%), následuje Španělsko (15%), Německo (14%), Itálie (12%) Velká Británie (9%), Řecko (6%) a Irsko (4%). Na ostatních dvaceti členských státech zůstává pouze osmnáct procent rozpočtu.

6.1 Program rozvoje venkova

Politika rozvoje venkova umožňuje přípravu cílených programů lépe uzpůsobených národním a regionálním specifickým a problémům, mobilizuje dodatečné fondy prostřednictvím spolufinancování a pomáhá využívat endogenní rozvoj potenciálu venkovských oblastí na národní, regionální a místní úrovni podporou místních iniciativ a přístupů zdola nahoru a pověřením místních aktérů a právnických a fyzických osob.

Oproti období 2000 - 2006 již podpora konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a rozvoje venkova **nepadá pod strukturální fondy**. Tyto oblasti jsou financovány

prostřednictvím **Programu rozvoje venkova** financovaného z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013 (PRV) je programový dokument připravený Ministerstvem zemědělství ČR ve spolupráci s partnerskými subjekty pro poskytování dotací na zemědělství a rozvoj venkova v letech 2007 – 2013. Dotace z PRV jsou spolufinancovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a ze státního rozpočtu.

Cílem Programu rozvoje venkova je rozvoj venkovského prostoru formou trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a potravinářství. Program bude také podporovat rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti a posílit sounáležitost obyvatel na venkově.

Podpora z PRV je poskytována nejen zemědělcům, ale i dalším klíčovými aktéry rozvoje venkovského prostoru, jako jsou podnikatelé, spolky, sdružení, neziskové organizace, **obce** atd.

Program rozdělen do čtyř základních os, které se dále dělí na priority a opatření, prostřednictvím kterých budou moci žadatelé čerpat finanční prostředky na realizaci svých projektů. Celkové poskytnuté veřejné finance (ze státního a evropského rozpočtu) mohou činit **až 3,615 miliardy Euro** za celé sedmileté období, přičemž nejvíce prostředků je určeno na osu 2 (55%). Žádosti se předkládají na regionálních odborech Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) příslušných pro místo realizace projektu. Termín podávání žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova vyhláší ministr zemědělství nebo je určen nařízením vlády.

Prioritní osa 1: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Zaměření a cíle všech oblastí podpory této prioritní osy jsou:

- Modernizace zemědělských podniků.
- Zlepšování konkurenceschopnosti odvětví.
- Marketing a zpracování zemědělských a lesnických produktů.
- Přenos znalostí a inovací v potravinovém řetězci.
- Investice do fyzického a lidského kapitálu.

- Rozvoj nových odbytišť pro zemědělské a lesnické produkty.
- Restrukturalizace zemědělství.

Příjemci podpory společní pro všechny oblasti podpory této prioritní osy jsou: fyzické a právnické osoby podnikající v zemědělství nebo lesnictví, výrobce potravin nebo krmiv, **obce** a jejich sdružení a pozemkové úřady.

Osa je realizována prostřednictvím devíti opatření. Finanční alokace činí 22.39 % prostředků EAFRD (cca 120 mil € ročně).

Prioritní osa 2: Zlepšování životního prostředí a krajiny

Zaměření a cíle této prioritní osy jsou:

- Podpora zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí.
- Zachování krajiny využívané k zemědělství.
- Ekologické zemědělské postupy.
- Zmírnění změny klimatu.
- Ochrana vody.
- Všeobecně prospěšné iniciativy v oblasti zemědělského a lesního hospodaření a ochrany živ. prostředí.

Příjemci podpory společní pro všechny oblasti podpory této prioritní osy jsou: fyzické a právnické osoby provozující zemědělskou činnost, vlastník nebo nájemce (sdružení vlastníků nebo nájemců) zemědělské půdy, soukromý vlastník (sdružení vlastníků) lesního pozemku, subjekty hospodařící v lesích, vlastník nebo nájemce (sdružení vlastníků nebo nájemců) pozemku určeného k plnění funkcí lesa.

Osa je realizována prostřednictvím sedmi opatření. Finanční alokace pro osu II činí 55,2 % prostředků EAFRD (278 mil € ročně).

Prioritní osa 3: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Zaměření a cíle této prioritní osy jsou:

- Podpora podnikání.
- Tvorba pracovních příležitostí.

- Zlepšení kvality života.
- Diverzifikace nezemědělských činností na venkově.

Osa je realizována prostřednictvím šesti opatření. Finanční alokace pro osu III činí 16,93% prostředků EAFRD (91 mil € ročně).

Protože zejména v této ose budou nejčastějšími žadateli obce, zmíním se o ní podrobněji.

Oblast podpory 3.1 Skupina opatření k diverzifikaci hospodářství venkova – v této oblasti územní samosprávné celky žádat o podporu nemohou.

Oblast podpory 3.2 Skupina opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech

3.2.1 Obnova a rozvoj vesnic

a) Obnova a rozvoj vesnic A – zaměření a cíle jsou:

- Podpora investic do základní vodohospodářské infrastruktury obcí (vodovody, kanalizace, ČOV) a ostatní technické infrastruktury.
- Podpora budování a obnova místních komunikací (dopravní infrastruktura), zlepšení vzhledu obcí – úprava veřejných prostranství, řešení odpadového hospodářství obcí a pořízení územně plánovací dokumentace.

Podpora je poskytována formou přímé nenávratné dotace. Max. výše podpory činí 90 %. Min. celkové způsobilé náklady na projekt jsou 50 000 Kč. Max. celkové způsobilé náklady na projekt odpadového hospodářství a budování a obnovy místních komunikací jsou 5 mil. Kč. Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů. Příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů.

Příjemci podpory mohou být **obce, sdružení obcí**, neziskové organizace s právní subjektivitou včetně církví a jejich organizací, zájmová sdružení právnických osob, podnikatelské subjekty – fyzické a právnické osoby.

b) Obnova a rozvoj vesnic B – zaměření a cíle jsou stejné jako podopatření Obnova a rozvoj vesnic A kromě podpory na pořízení územně plánovací dokumentace.

Podpora je poskytována formou přímé nenávratné dotace. Maximální výše podpory např. pro region Severovýchod činí pro malé podniky 60 %, střední podniky 50 %, velké podniky 40 %.

3.2.2 Občanské vybavení a služby

Zaměření a cíle jsou:

- Zajištění chybějícího občanského vybavení a služeb (školských, zdravotnických, sociálních, na něž není možné získat mandatorní výdaje státu, včetně předškolní a mimoškolní péče o děti, pečovatelské služby o seniory, základní obchodní infrastruktury, tržnic, objektů a ploch pro sportovní a kulturní aktivity, doprovodných stravovacích zařízení, objektů pro spolkovou činnost).
- Zřizování integrovaných informačních a školicích center s využíváním ICT, využití ICT iniciativ pro lepší dostupnost služeb, práce a obchodu (e-business, e-commerce).

Příjemci podpory mohou být **obce, sdružení obcí**, neziskové organizace s právní subjektivitou včetně církví a jejich organizací, zájmová sdružení právnických osob, podnikatelské subjekty – fyzické a právnické osoby.

Forma podpory je stejná jako u předešlého podopatření 3.2.1.

3.2.3 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Zaměření a cíle jsou:

- Vypracování studií obnovy a využití kulturního dědictví (kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón, kulturních prvků vesnic a krajiny, památek místního významu, historických parků, zahrad, alejí a skupin stromů).
- Zpracování programů regenerace památkově chráněných území a plánů péče o krajinné památkové zóny.
- Investice spojené s udržováním, obnovou a zhodnocováním nebo využitím kulturního dědictví, například kulturních památek (s výjimkou památek UNESCO, národních kulturních památek nebo kulturních památek využívaných pro účely služeb cestovního ruchu – ubytování, kongresové využití, velká muzea), památkově významných území, kulturních prvků vesnic a venkovské krajiny, včetně historických parků, historických zahrad a alejí.
- Podpora budování nových stálých výstavních expozic a muzeí s vazbou na místní historii, zajímavosti, kulturní a umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu.

Příjemci podpory jsou **obce, sdružení obcí**, neziskové organizace s právní subjektivitou včetně církví a jejich organizací, zájmová sdružení právnických osob.

Podpora je poskytována

- a) do maximální výše 90 %. Minimální celkové způsobilé náklady na projekt činí 50 000 Kč. Maximální celkové způsobilé náklady na projekt činí 5 mil. Kč. Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů. Příspěvek České republiky činí 25 % veřejných zdrojů.
- b) formou přímé nevratné dotace. Maximální výše podpory činí 90 % pro neziskové organizace a zájmová sdružení právnických osob, **100 % pro obce a sdružení obcí**. Minimální celkové způsobilé náklady na projekt jsou 50 000 Kč. Maximální celkové způsobilé náklady na projekt jsou 5 mil. Kč. Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů. Příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů.

Oblast podpory 3.3 Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje osa 3

Podpora je zaměřena na vzdělávání a informování hospodářských subjektů, které působí nebo hodlají působit v oblastech diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání a rozvoje mikropodniků, venkovského cestovního ruchu, obnovy a rozvoje vesnic a ochrany a rozvoje dědictví venkova.

Podpora je poskytována formou přímé nenávratné dotace. Maximální výše podpory činí 100 % celkových způsobilých nákladů. Minimální celkové způsobilé náklady na projekt jsou 50 000 Kč. Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů. Příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů.

Příjemci podpory mohou být **obce, sdružení obcí, neziskové organizace** s právní subjektivitou a uživatelé: fyzické nebo právnické osoby se zájmem o zahájení nebo rozšíření podnikání nebo působení na venkově v rámci osy 3.

Prioritní osa 4: Leader

Cílem této osy je zlepšení kvality života na venkově a posílení jeho ekonomického potenciálu. Důraz je kladen na spolupráci místních partnerství (místní akční skupiny „MAS“) a vytváření rozvojových strategií.

Podpory je poskytována jako přímá nenávratná pomoc. Příjemci podpory jsou místní akční skupina – obecně prospěšná společnost, občanské sdružení či zájmové sdružení právnických osob.

Finanční plán na roky 2007 - 2013 je 25 mil € ročně.

7 MONITORING V RÁMCI NUTS II SEVEROVÝCHOD

Vzhledem k tomu, že tato práce vznikla kvůli mému zájmu o problematiku získávání dotací z fondů Evropské unie zejména menšími obcemi, spojila jsem se nejprve s Centrem evropského programování se sídlem v Hradci Králové. S jeho pracovníky jsem se dohodla na provedení průzkumu mezi obcemi spadajícími do NUTS II Severovýchod, abychom zjistili, jak jsou na tom obce s informovaností v této oblasti. Společně jsme sestavili dotazník obsahující celkem pět otázek, v němž jsme se ptali na problémy, které obce v současnosti mají, jaké projekty a v jaké fázi mají připravené, zda vědí, jak mohou získat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU v novém programovacím období 2007 – 2013 a jestli jim tyto nové možnosti pomohou. Poslední otázka se týkala získávání dalších finančních zdrojů na financování jejich projektů.

Z celkového počtu 481 měst a obcí ve sledované oblasti, tj. v Královéhradeckém, Libereckém a Pardubickém kraji (NUTS II Severovýchod) jsem oslovila 339 různě velkých obcí (především menších, protože ty převažují a u nich jsem také předpokládala nejmenší znalost v oblasti financování projektů z fondů EU). Vyplněných dotazníků jsem zpátky obdržela 107, tedy 32 % oslovených obcí.

Pro lepší přehlednost jsem obce rozdělila do čtyř skupin: do 300 obyvatel, od 300 do 700 obyvatel, od 700 do 1000 obyvatel a nad 1000 obyvatel. Vzhledem k tomu, že ve sledované oblasti převažují menší obce, nejvíce vyplněných dotazníků je od obcí do 700 obyvatel. Počty odevzdaných dotazníků podle jednotlivých velikostních kategorií obcí jsou uvedeny v tabulce.

Vyplněné dotazníky podle velikosti obce

Velikost obce	Vyplněné dotazníky	
	počet	procento
Obce do 300 obyvatel	37	35
Obce od 300 do 700 obyvatel	45	42
Obce od 700 do 1000 obyvatel	12	11
Obce nad 1000 obyvatel	13	12
Celkem	107	100

Tabulka 21: Vyplněné dotazníky podle velikosti obce

Některé odpovědi odpovídaly mému očekávání, některé mě velice překvapily – šlo zejména o poměrně velkou informovanost a připravenost obcí od 700 do 1000 obyvatel.

A nyní podrobněji k odpovědím na jednotlivé otázky z dotazníku, který je přílohou č. 2 této práce.

7.1 Největší problémy obcí

První otázka byla zaměřena na problémy, které v současnosti obce tíží a které by se případně daly řešit spolufinancováním z fondů EU. Obce měly na výběr ze čtyř navržených odpovědí a jedné volné. Zaškrtnout mohly více odpovědí. Výsledek roztříděný podle velikosti obce znázorňuje následující tabulka.

Vyhodnocení odpovědí na první otázku z dotazníku

Odpověď	% obcí podle počtu obyvatel v obci				% obcí celkem
	do 300	300 - 700	700 - 1000	nad 1000	
a) současný stav infrastruktury, nutnost opravy, rekonstrukce	59	73	100	100	34
b) budování infrastruktury nové	46	82	100	100	33
c) technický stav, příp. provoz budov základní nebo mateřské školy	11	40	50	54	15
d) budování, příp. provoz multifunkčních domů	5	16	17	15	6
e) jiný	19	33	25	31	12

Tabulka 22: Vyhodnocení odpovědí na první otázku z dotazníku

Jak je z tabulky patrné, největší problémy obcím činí budování a současný stav infrastruktury. Myslím, že tento fakt se dal předpokládat, protože investiční akce týkající se infrastruktury jsou vždy finančně náročné.

K bodu a) obce nejčastěji uvedly, že je nejvíce trápí současný stav komunikací, kanalizace a ČOV, vodovodu a chodníků. U bodu b) uvedly, že jich chybí vybudovat zejména kanalizaci příp. ČOV, vodovod, komunikace, chodníky a celkové zasiťování pozemků pro výstavbu nových rodinných domů. Z bodu c) je patrné, že problémy s provozem školních budov mají spíše větší obce, neboť v těch menších byly školy většinou už zrušeny. A podle poznámek, které některé obce na dotazník připsaly, mají největší problémy s nevyhovujícími školními jídelnami.

7.2 Plánované a připravené projekty obcí

Druhá otázka se již týkala samotných projektů, které by obce chtěly zrealizovat. Otázka byla rozdělena na dvě části – první byla určena pro projekty zatím pouze zamýšlené,

druhá pro projekty již připravené. Přehled nejčastějších odpovědí na každou část otázky ukazuje následující tabulka.

Vyhodnocení odpovědí na druhou otázku z dotazníku

Pět nejčastějších odpovědí	% obcí podle počtu obyvatel v obci				% obcí celkem
	do 300	300 - 700	700 - 1000	nad 1000	
a) kanalizace, ČOV	32	49	17	15	36
komunikace	27	22	8	0	20
obecní budovy	30	73	58	23	50
veřejná prostranství, zeleň	22	31	8	0	21
chodníky	11	11	17	0	11
<i>bez odpovědi</i>	5	16	33	15	14
b) kanalizace, ČOV	19	38	58	69	37
komunikace	11	18	50	0	19
obecní budovy	24	36	33	85	37
sportovní zařízení	3	20	25	23	15
vodovod	19	9	8	15	13
<i>bez odpovědi</i>	41	18	17	8	24

Tabulka 23: Vyhodnocení odpovědí na druhou otázku z dotazníku

Při vyhodnocování této otázky mě zaujalo, že mnohé obce na ni, nebo na jednu její část, vůbec neodpověděly. Proto jsem i tento údaj, mimo pěti nejčastějších odpovědí na každou část otázky, uvedla do tabulky.

Celkově však z průzkumu vyplývá, že menší obce projekty zatím spíše promýšlejí a plánují, kdežto větší obce jsou na realizaci svých plánů více připraveny a spíše se zaměřují na shánění finančních prostředků.

Podle zaměření projektů na jednotlivé oblasti se nejčastější odpovědi podle velikosti obce příliš nelišily, jen jejich poměrné zastoupení bylo trochu jiné. Spíš je vidět, že většina menších obcí má stejné problémy, kdežto větší obce (nad 1000) mají své specifické problémy, např. oprava či výstavba koupaliště, oprava historického centra a památek, výstavba infrastruktury k rodinným domkům, nový územní plán atd. Nejčastěji však obce potřebují finanční prostředky na opravu či budování kanalizaci a údržbu či budování obecních budov (školy, obecní úřady, sportovní haly, hasičské zbrojnice atd.).

U bodu b) měly obce dále uvést, v jakém stupni rozpracování se jejich projekty nacházejí – projektová dokumentace, záměr, podána žádost o dotaci. Podle očekávání má nejvíce projektů připravenou projektovou dokumentaci – 56 %. Záměr je vypracován na 30 % projektů a pouze na 14 % projektů je podána nějaká žádost o dotaci. Tyto údaje však nejsou

zcela přesné, neboť některé obce u svých projektů stupeň rozpracovanosti neuvedly. Přesto je jasné, že obce jsou na realizaci svých projektů připraveny, nyní jen zbývá zabezpečit jejich financování.

7.3 Znalost možností čerpání finančních prostředků z fondů EU

Třetí otázka zjišťovala, zda obce mají či nemají přehled o možnostech čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU v novém programovacím období 2007 – 2013. Přehled odpovědí je uveden v následující tabulce.

Vyhodnocení odpovědí na třetí otázku z dotazníku

Odpověď	% obcí podle počtu obyvatel v obci				% obcí celkem
	do 300	300 - 700	700 - 1000	nad 1000	
a) nemáme přehled	62	47	8	38	47
b) máme přehled	22	49	92	62	46
bez odpovědi	16	4	0	0	7

Tabulka 24: Vyhodnocení odpovědí na třetí otázku z dotazníku

Jak z tabulky vyplývá, celkově je stav vyrovnaný. Přibližně stejný počet obcí přehled o dotacích z EU má i nemá. Pokud se však zaměříme na jednotlivé velikostní kategorie obcí, je situace odlišná. Nejnižší informovanost je u nejmenších obcí – tento fakt zřejmě vyplývá ze skutečnosti, že tyto obce spravují většinou neuvolnění starostové, kteří nemají tolik času ani personálu se této problematice blížeji věnovat. V druhé kategorii obcí (do 700 obyvatel) je situace vyrovnaná, naopak u obcí od 700 do 1000 obyvatel je informovanost překvapivě vysoká. A podíváme-li se zpět na odpovědi u otázky č. 2, pak uvidíme, že tyto obce mají připraveno mnoho projektů a podáno nejvíce žádostí o dotace. Dá se předpokládat, že další žádosti, a to právě i ze strukturálních fondů EU, budou teprve podávat. Odpovědi od obcí nad 1000 obyvatel mě trochu překvapily, čekala jsem informovanost ještě o něco vyšší než 62 %, neboť tyto obce už často mají více zaměstnanců, tedy více času i na zabývání se touto problematikou.

Ani tato čísla však nejsou zcela přesná, protože některé obce ke své odpovědi připsaly, že mají přehled pouze částečný, případně se právě informují. Některé obce dokonce uvedly, že se přehled snaží mít, ale stav je dost nepřehledný a složitý.

Z rozboru této otázky jednoznačně vyplývá nutnost pomoci obcím se v celé problematice zorientovat a dále informovat o možnostech čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie.

7.4 Nové programovací období

Cílem této otázky bylo zjistit, zda obcím v něčem pomůže nové programovací období 2007 – 2013. Čtyři odpovědi byly obcím nabídnuty, pátá byla určena pro připomínky. Obce mohly zaškrtnout více odpovědí. Výsledek uvádí následující tabulka.

Vyhodnocení odpovědí na čtvrtou otázku z dotazníku

Odpověď	% obcí podle počtu obyvatel v obci				% obcí celkem
	do 300	300 - 700	700 - 1000	nad 1000	
a) ne, špatné zacílení programů do oblastí (špatné nastavení)	0	4	8	15	5
b) ne, příliš složitý systém řízení programování a těžké podmínky pro přiznání dotace	35	36	17	38	30
c) ne, těžko se hledá partner na spolufinancování projektů	8	13	8	0	8
d) ano	24	31	25	31	25
e) připomínky	11	7	8	15	8
bez odpovědi	27	29	33	15	24

Tabulka 25: Vyhodnocení odpovědí na čtvrtou otázku z dotazníku

Zarážejícím faktem u této otázky je, kolik procent obcí na ni vůbec neodpovědělo. Z toho usuzují, že obce nemají dostatečný přehled o možnostech využití nového programovacího období (vyplývá i z předchozí otázky) a proto neuměly na tuto otázku odpovědět.

Nejvyšší zastoupení měla odpověď pod písmenem b), tedy že systém řízení programování je příliš složitý a podmínky pro přiznání dotace těžké. Podle připomínek uvedených pod písmenem e) si obce stěžují, že v České republice jsou složitější podmínky pro získání dotace než v jiných zemích, že je potřeba metodická pomoc (žádost nejsou obce schopny samy vyplnit) kritizují dlouhotrvající postup při hodnocení a výběru žadatele a zpětné financování (předfinancování z hlediska malého objemu rozpočtu obcí omezuje v počtu podaných žádostí). Mimo obce kategorie 700 – 1000 obyvatel je procento odpovědí na tuto otázku přibližně stejné.

Poměrně velké procento obcí (celkem 25 %) věří, že jim nové programovací období pomůže (bod d) získat dotaci a financovat tak finančně náročnější projekty. Rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi obcí nejsou veliké.

7.5 Další dotační zdroje

Poslední otázka se zabývala dalšími možnostmi obcí při spolufinancování projektů. Obcím bylo nabídnuto sedm odpovědí a jedna volná. Obce mohly označit více odpovědí, což téměř všechny udělaly. Přehled odpovědí přináší následující tabulka.

Vyhodnocení odpovědí na pátou otázku z dotazníku

Odpověď	% obcí podle počtu obyvatel v obci				% obcí celkem
	do 300	300 - 700	700 - 1000	nad 1000	
a) Program obnovy venkova	81	96	92	69	24
b) Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013	54	60	75	62	16
c) jiné krajské či státní dotace	59	76	83	85	20
d) jiné operační programy spolufinancované ze SF	8	31	58	54	8
e) vlastní zdroje (z rozpočtu)	57	80	67	77	19
f) půjčka, úvěr, leasing	16	36	42	38	8
g) sponzoři	5	9	8	8	2
h) další	5	13	8	0	2
bez odpovědi	3	2	0	0	1

Tabulka 26: Vyhodnocení odpovědí na pátou otázku z dotazníku

Podle odpovědí uvedených tabulce nejvíce obce čerpají finanční prostředky z Programu obnovy venkova, a to všechny velikostní kategorie mimo obcí nad 1000 obyvatel. Ty žádají nejčastěji o jiné krajské či státní dotace. Naopak nejmenší procento odpovědí bylo u sponzoringu a dalších možnostech. Zajímavá jsou i čísla u odpovědi d) jiné operační programy spolufinancované ze strukturálních fondů – nejmenší obce zde dotace téměř nečerpají, naopak u obcí nad 700 obyvatel je to více než 50 %.

Z výše uvedených odpovědí jednoznačně vyplývá, že obce možnosti financování svých projektů z jiných než vlastních zdrojů aktivně hledají a zdá se, že se jim to do jisté míry i daří. Bylo by však jistě prospěšné, kdyby se při spolufinancování zvýšil podíl finančních prostředků z Evropské unie.

8 ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo zmapovat možnosti územních samosprávných celků čerpat finanční prostředky z fondů Evropské unie v programovacím období 2007-2013.

Z této práce vyplývá, že nejužitečnější a asi nejvíce využívaný bude pro obce, města i kraje Operační program Životní prostředí. Jde o druhý největší operační program České republiky pro období 2007 – 2013. Čerpá 18,4 % z objemu 26,96 mld. € určených ze strukturálních fondů pro ČR. To představuje 4,96 mld. € (cca 140 mld. Kč) na celé programovací období. V tomto OP mohou územní samosprávné celky čerpat dotace v rámci všech prioritních os i oblastí podpory. Také z provedeného průzkumu mezi obcemi NUTS II Severovýchod vyplynulo, že obce bez ohledu na jejich velikost mají spoustu problémů společných – a velice často jde o problémy spojené právě s životním prostředím, např. výstavba ČOV a kanalizace, protipovodňová opatření či snižování množství odstraňovaných odpadů. Jsou to projekty finančně velice nákladné a samotnou obcí těžko ufinancovatelné. Nyní mají (nejen) všechny obce možnost alespoň část svých problémů vyřešit. A využít k tomu mohou dotace z EU nabízené v rámci některého operačního programu.

Zjištění, jak jsou obce a města na čerpání finančních prostředků z fondů EU připravena, bylo dalším mým cílem. Jak potvrdily závěry z provedeného dotazníkového šetření (47 % oslovených obcí přehled o dotacích z EU má a 46 % ho nemá; 30 % obcí se zdá systém řízení programování příliš složitý a podmínky pro přiznání dotace těžké), informovanost a připravenost obcí není zdaleka tak dobrá, jak by mohla a měla být. Zvláště, když už jedno programovací období má Česká republika za sebou.

Pomoci zorientovat se v této problematice by obcím i krajům měla tato práce. Z ní by měly zjistit základní informace o každém operačním programu, který je pro ně určen. Podrobnější informace si v případě zájmu mohou vyhledat v příslušném operačním dokumentu či jeho dodatku. Před samotným předložením žádosti o dotaci je však nutné řídit se výzvou k podávání žádostí o dotaci u každého konkrétního OP. Tyto výzvy, které obsahují podrobnější podmínky pro přiznání dotace, vyhlašuje průběžně příslušné ministerstvo. Obce však nemusí žádosti připravovat sami, mohou k tomu využít specializované firmy (agentury). Tedy firmy, které se přípravou projektu a podáním žádosti o dotaci speciálně zabývají. Ani tato cesta k získání dotace z EU však nemusí být tak snadná, jak by se mohlo zdát. Firmy si za tuto službu žádají často nemalé peníze (které však, pokud je správně sepsána smlouva, následně vstupují do ceny projektu a jsou tudíž spolufinancované z fondů EU). Přesto spousta

zařizování i nadále zůstává na samotné obci. A tyto zkušenosti obce odrazují. Netvrdím však, že všechny firmy zabývající se touto problematikou jsou stejné, chtěla jsem jen upozornit na to, že i výběr takovéto firmy musí být pečlivý a pro obce její hledání nemusí být právě jednoduché.

Jak je v této práci uvedeno, velké množství (24) schválených operačních programů a v rámci nich prioritních os a oblastí podpory, znesnadňuje orientaci a snižuje jejich přehlednost. Kritika na množství OP přichází nejen z řad potenciálních příjemců, ale i od Evropské komise. Podle té bude velmi nesnadná následná kontrola poskytnutých dotací. Také proto Evropská komise chce, aby jí určitý platební a certifikační orgán (koordinátorem přílivu evropských peněz do ČR je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR) zaručil, že čerpání peněz běží v pořádku. A jednou ročně si žádá zprávu národního auditu, že celý systém funguje.

Vzhledem k tomu, že nové programovací období má za sebou teprve první rok, je brzy na jeho (byť i jen částečné) hodnocení, co se čerpání finančních prostředků týče. Zarážející však je, že na konci roku 2007 se v ČR všechny operační programy teprve začínaly „rozjíždět“. A to přesto, že programovací období začalo již 1. ledna 2007, což věděly všechny odpovědné orgány několik let dopředu. Přípravy začaly údajně již v roce 2005, nicméně naprostá většina Operačních programů byla Evropskou komisí schválena až v prosinci 2007 (výjimkou jsou OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, které byly schváleny 16. 10. 2007). A OP Výzkum a vývoj pro inovace bude ke schválení předložen nejdříve v dubnu 2008. Vina je jednoznačně na české straně, která tyto dokumenty předala Bruselu až počátkem března 2007, tedy více než dva měsíce po zahájení nového programovacího období. Příslušná ministerstva, která operační dokumenty připravovala, argumentují tím, že na základě některých stížností žadatelů v minulém období se většina resortů snažila přijít s určitým zjednodušením. Týká se to hlavně formulářů žádostí o dotaci, počtu nutných příloh a termínu, kdy budou tyto aktuálně požadovány. Zrychlit by se měl i proces schvalování projektů, jednodušší má být kontrola a prokazování vynaložených nákladů.

Vzhledem k tomu, že jedno programovací období (2004 - 2006) už má Česká republika za sebou, všichni zainteresovaní se snaží poučit z chyb, ke kterým došlo, aby nové programovací období probíhalo bez větších problémů a Česká republika byla schopná maximálně využít příležitosti a vyčerpat veškeré nabízené finanční prostředky (v programovacím období 2004 - 2006 Česká republika vyčerpala pouze 46 % přidělených finančních prostředků).

Příležitost k získání dotací z fondů EU v takovémto množství a za takto výhodných podmínek se nejspíš nebude opakovat, neboť Evropská unie se dále rozšiřuje, a to o státy ekonomicky slabší než je ČR. Bude tedy více přispívat na rozvoj jim a z naše státu se pravděpodobně postupně stane čistý plátce. Proto by se územní samospráva neměla nechat ničím odradit a o získání peněz z fondů EU usilovat.

LITERATURA

Literatura:

1. Provazníková, Romana. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. Praha: GRADA Publishing, 2007. ISBN 80-247-2097-3
2. Řezníčková, Hana. *Analýza dat z dotazníkových šetření*. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 80-86946-49-8
3. Wokoun, René, *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomica, 2003. ISBN 80-245-0517-7
4. Wokoun, René. In *Žák, M. a kol., Velká ekonomická encyklopedie. 2. rozšířené vydání*. Linde Praha, 2002, ISBN 80-7201-381-5

Odborná periodika:

1. *Veřejná správa*. Č. 27/07. MV ČR. 2007. ISSN 1213-6581
2. *Veřejná správa*. Č. 28/07. MV ČR. 2007. ISSN 1213-6581
3. *Obec a finance*. Praha: TRIADA, spol. s r.o., 2007- . ISSN 1211-4189

Internetové zdroje:

1. *Akt o jednotné Evropě* [online]. c2006 [cit. 2007-8-15]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/files/4866/Jednotn__evropsk__akt.pdf>
2. *Cíl 3 - Evropská územní spolupráce* [online]. c2007 [cit. 2007-8-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.crr.cz/index.php?lssel=410>>
3. *Cíle regionální politiky* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-07-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika>>
4. *ČTK: Evropská komise schválila regionální operační programy* [online]. c2004-2008 [cit. 2008-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/ctk-evropska-komise-schvalila-regionalni-operacni-programy>>
5. *Evropský sociální fond* [online]. c2006-2007 [cit. 2007-8-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/42281/120802/clanek/uvod-do-strukturalnich-fondu-v-ceske-republice/nastroje-regionalni-politiky/>>
6. *Implementační dokument OP Životní prostředí* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-07-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/opzp/dokumenty>>

7. *Integrovaný OP* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/iop/dokumenty>>
8. *NUTS* [online]. c2007 [cit. 2007-7-29]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/NUTS>>
9. *OP Doprava* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/op-doprava/dokumenty>>
10. *OP Podnikání a inovace* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-09-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/oppi/dokumenty>>
11. *OP Výzkum a vývoj pro inovace* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-09-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/vavpi/dokumenty>>
12. *OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko 2007-2013* [online]. c2003-2007 [cit. 2008-2-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/op-preshranicni-spoluprace-cr-polsko/dokumenty>>
13. *Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013* [online]. c2008 [cit. 2008-02-28]. Dostupné z WWW: <http://81.0.228.70/attachments/letakfinal_EAFRD1.pdf>
14. *Programy 2007-2013* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-08-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/operacni-programy-2007-2013>>
15. *Prováděcí dokument OP LZZ* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-10-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/oplzz/dokumenty>>
16. *Prováděcí dokument ROP SV* [online]. c2007 [cit. 2008-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.rada-severovychod.cz/data/sharedfiles/1372/pd-rop-sv-17.12.07-verze-1.02-cistopis.pdf>>
17. *Prováděcí dokument Vzdělávání pro konkurenceschopnost - finální verze* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-10-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/opvk/dokumenty>>
18. *Regionální operační programy* [online]. c1997-2007 [cit. 2008-02-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/rop/1001614/>>
19. *Regionální politika EU* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-08-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika>>
20. *ROP NUTS II Jihovýchod* [online]. c2003-2007 [cit. 2008-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-jv>>
21. *ROP NUTS II Jihozápad* [online]. c2003-2007 [cit. 2008-2-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-jz>>

22. *ROP NUTS II Moravskoslezsko* [online]. c2003-2007 [cit. 2008-02-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-ms>>
23. *ROP NUTS II Severovýchod* [online]. c2003-2007 [cit. 2008-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sv>>
24. *ROP NUTS II Severozápad* [online]. c2003-2007 [cit. 2008-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sz>>
25. *ROP NUTS II Střední Čechy* [online]. c2003-2007 [cit. 2008-02-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sc>>
26. *ROP NUTS II Střední Morava* [online]. c2003-2007 [cit. 2008-02-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rop-sm>>
27. *Rozhodnutí o přijetí Národního strategického referenčního rámce* [online]. c2003-2007 [cit. 2007-7-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika/rozhodnuti-o-prijeti-narodniho-strategickeho-referencniho-ramce>>
28. *Úvod do strukturálních fondů v České republice* [online]. c2007 [cit. 2007-8-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/42281/120800/clanek/uvod-do-strukturalnich-fondu-v-ceske-republice/regionalni-politika-eu/>>